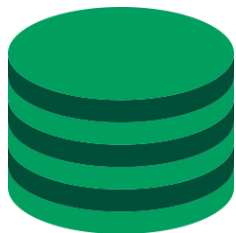

Højere folkepensionsalder: Hvem vinder og hvem taber?

Uligheder i tilbagetrækning

Torsdag den 13. marts 2025 - Netværk for økonomisk politisk debat (NETØK)
Aalborg Universitet, København

PenSam: Pensionselskab for FOA-faggrupperne

- **202 mia. kr.**
i investeringsaktiver
- **7,8 mia. kr.**
i præmieindtægter
- **5,8 mia. kr.**
i udbetalinger

- **510.000 medlemmer**,
herunder 187.000 indbetal.
- **Ansatte inden for FOA's faggrupper:**
 - Social- og sundhed
 - Pædagogisk
 - Service, Kost, Teknik og Beredskab

- Kerneforretning:
Arbejdsmarkedspension
- Supplerende forretning:
Individuelle bankprodukter

Agenda

1. Pensionssystemets rolle for den finanspolitiske holdbarhed
2. Ulighed i tilbagetrækning
3. Et mere retfærdigt pensionssystem – hvordan?

01

Pensionssystemets rolle for den finanspolitiske holdbarhed

Finanspolitikens holdbarhed

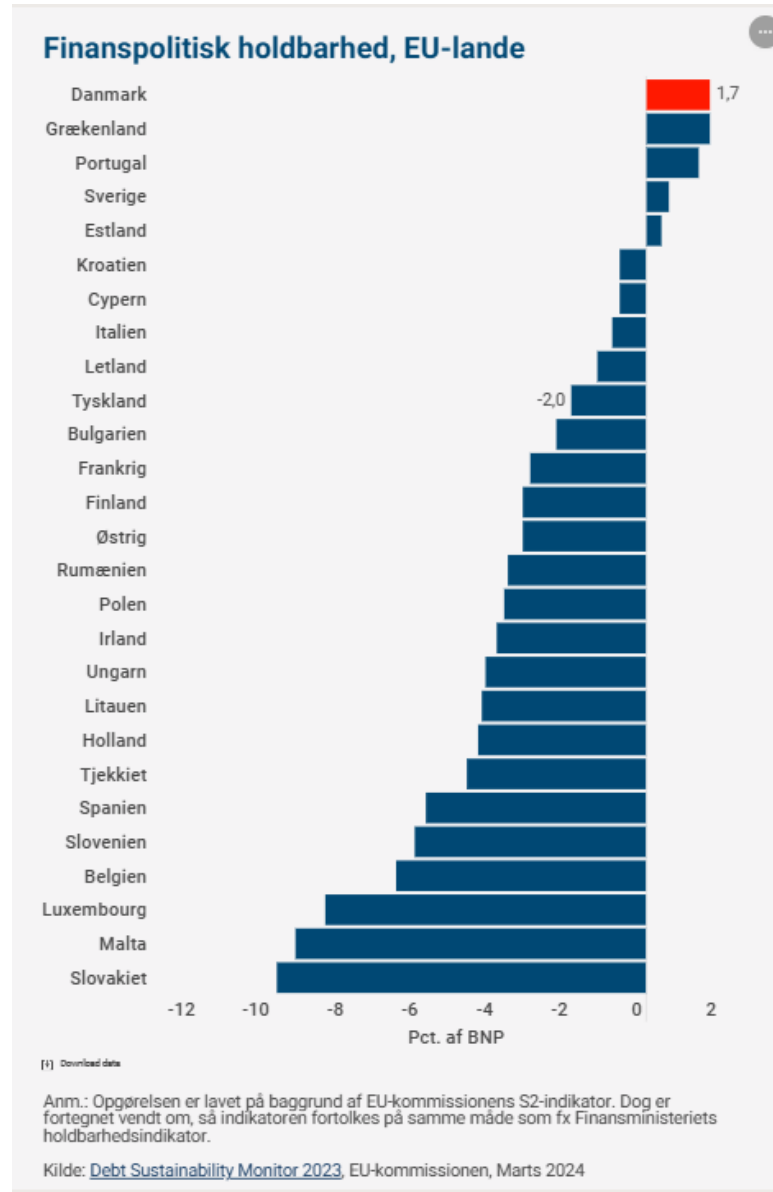
Forholdet mellem

Offentlige indtægter

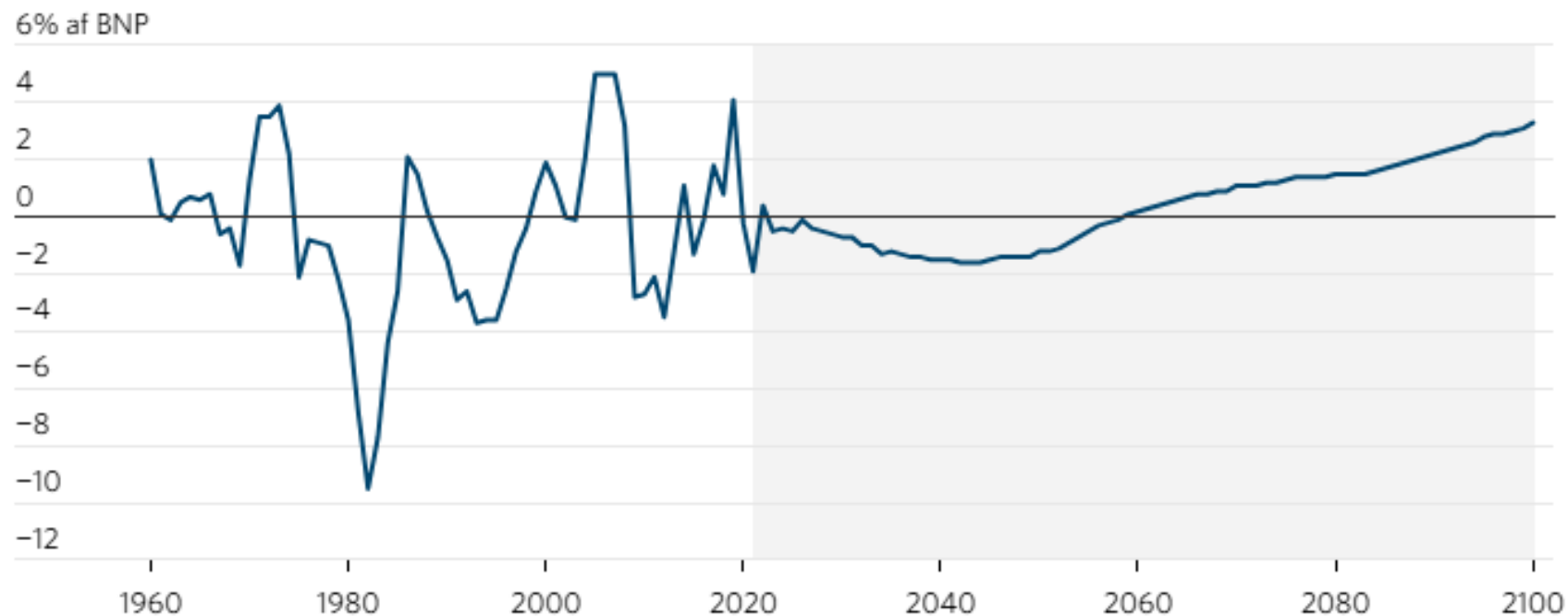
Offentlige udgifter,
herunder folkepension
og andre
overførselsindkomster

Danmark har sunde offentlige finanser...

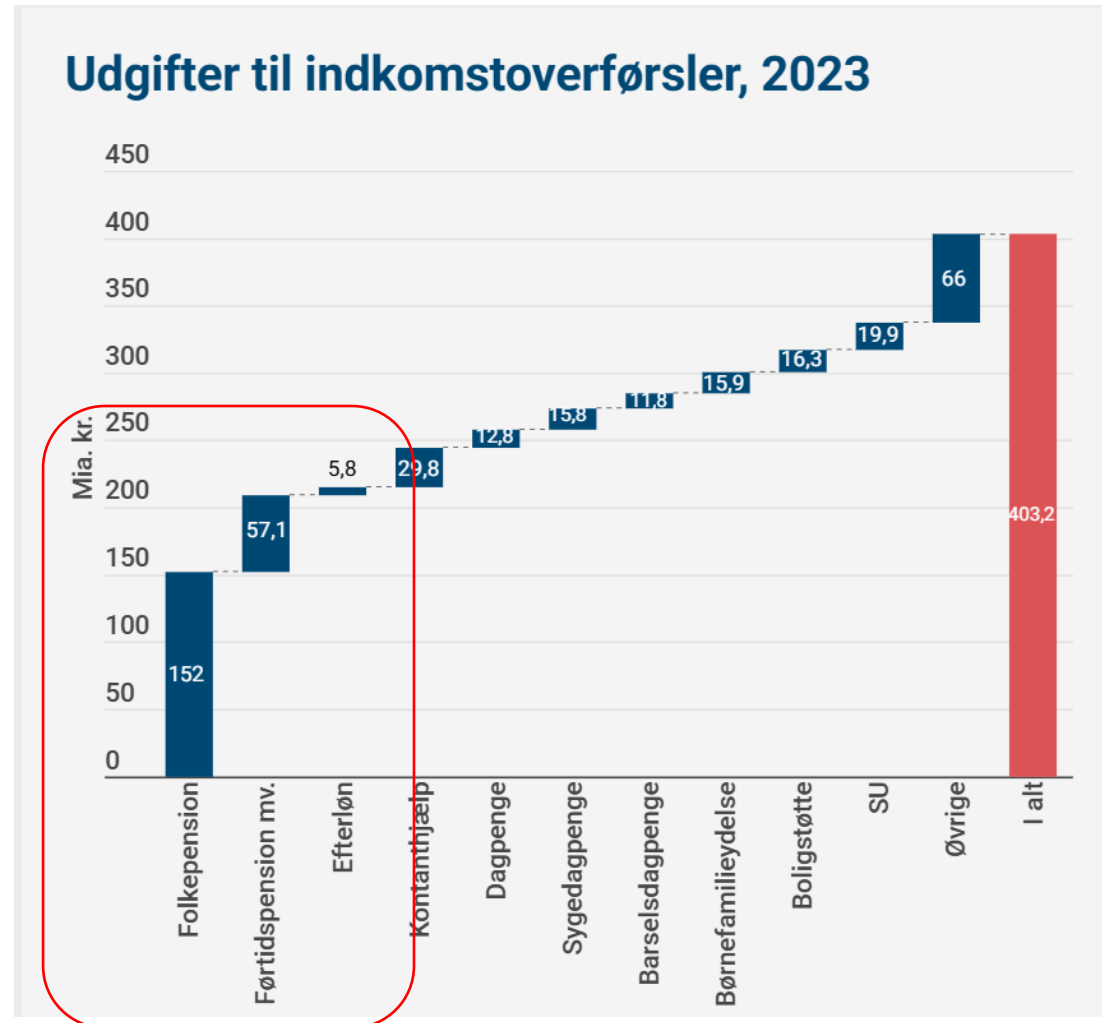
...men det har vi ikke altid haft, og det er ikke en naturlov

Figuren viser den offentlige saldo historisk og i Finansministeriets langsigtede fremskrivning.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og Finansministeriet.

Pensionssystemet spiller en væsentlig rolle ift. at sikre holdbare offentlige finanser

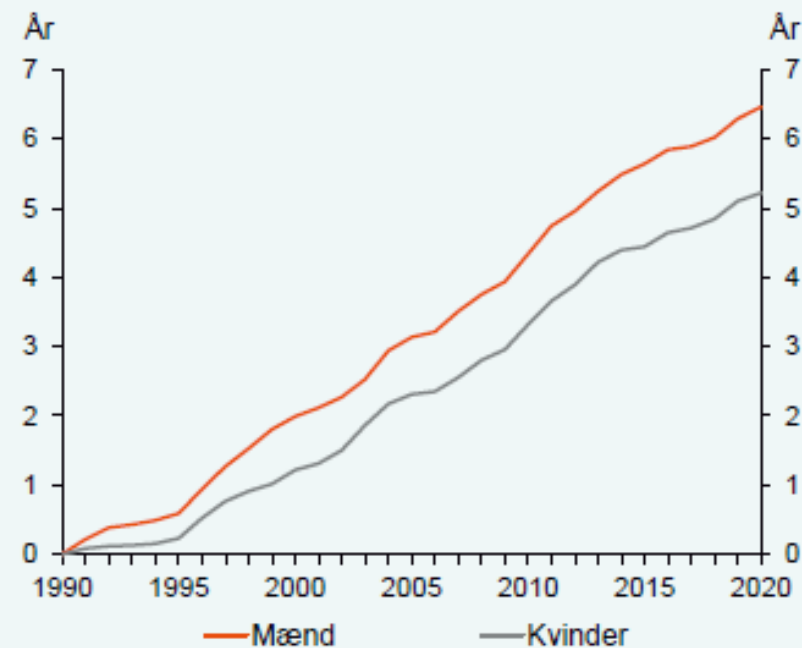

Kilder:
CEPOS

Siden 1960 er restlevetiden for en 40-årig steget markant

- Siden 1960 er restlevetiden for 40-årige (målt ved tværsnit) i Danmark steget med hhv. 6,7 og 7,6 år for mænd og kvinder.
- Stigningen er stort set udelukkende sket siden midt i 1990'erne.
- Selvom stigningen i restlevetiden for 40-årige forventes at aftage og blive lidt svagere i de kommende årtier, forventes der fortsat en markant stigning fremover med afsæt i de aktuelle befolkningsprognoser.

Figur 3.12. Ændring i restlevetiden blandt 40-årige mænd og kvinder siden 1990

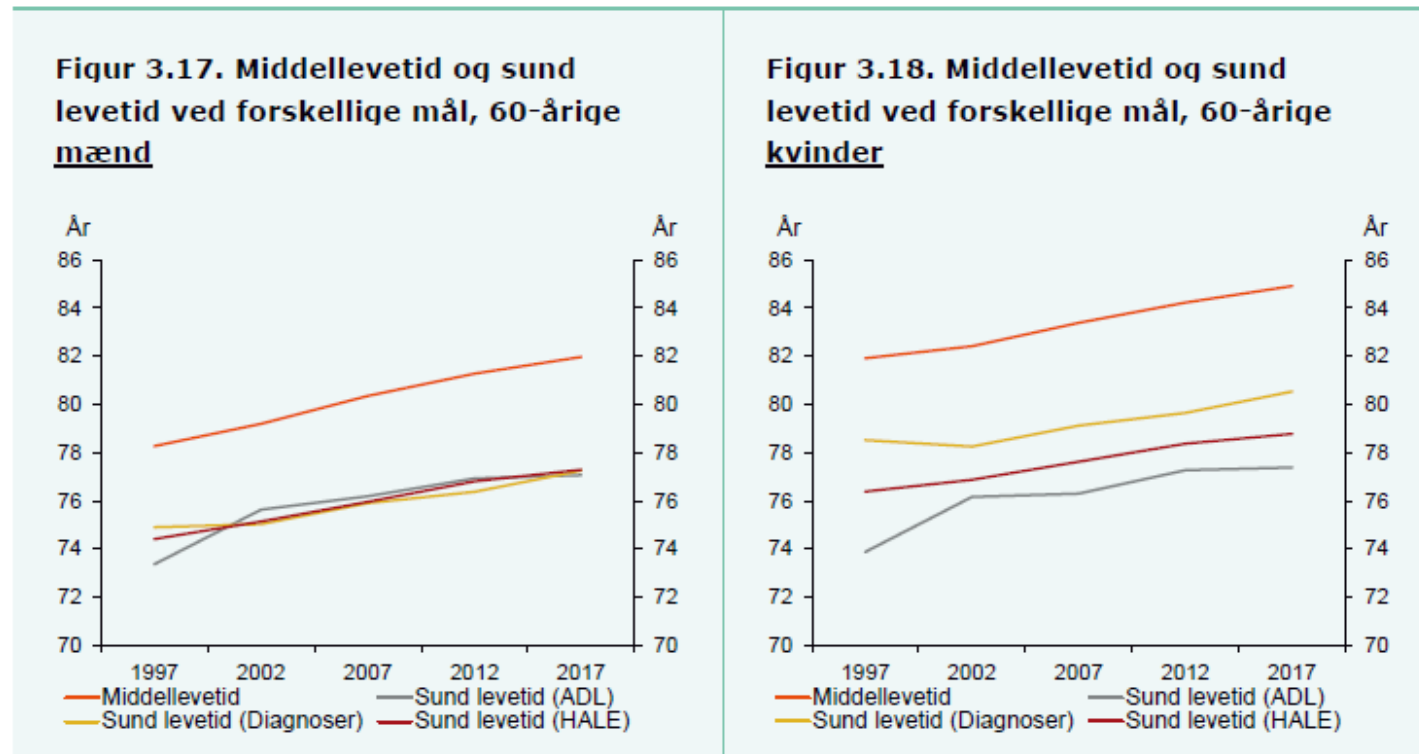

Kilder:

Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning – Fremtidssikring af et stærkt pensionssystem (maj 2022)

Antallet af 'sunde leveår' er ligeledes øget – men med stor spredning

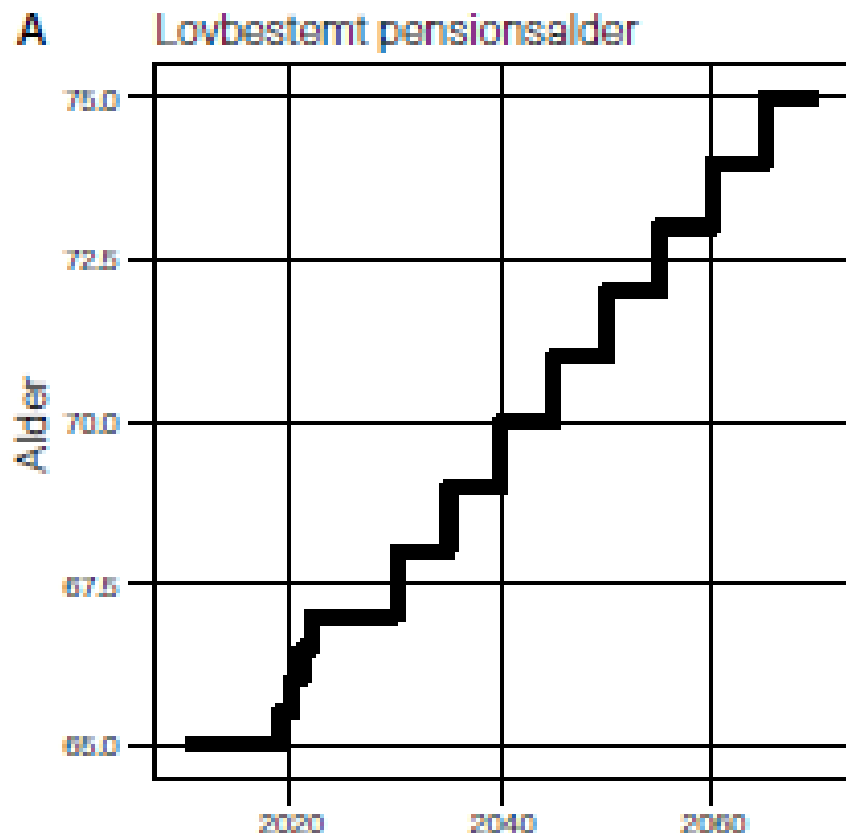
- Det er ikke kun levetiden, der vokser, men også sunde leveår er steget over de seneste årtier.
- Udviklingen i sund levetid har for både mænd og kvinder fulgt udviklingen i den samlede levetid.
- Der er dog ingen entydig definition af 'sunde leveår' og data er baseret på subjektive selvrapporteringer.

Kilder:

Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning – Fremtidssikring af et stærkt pensionssystem (maj 2022)

Velfærdsforliget introducerer fast reguleringsmekanisme ved stigende levetid...

Tabel 1. Folkepensionsalder, 2018-2050

År	2018	2019	2020	2021	2022	2030	2035	2040	2045	2050
Folkepensionsalder	65	65,5	66	66,5	67	68	69	70	71	72
Vedtaget/vedtages af folkettinget i år:	2006	2006	2006	2006	2006	2015	2020	2025	2030	2035

Anm: Kursiv betyder, at det endnu ikke er vedtaget af Folketinget. Udvikling i pensionsalderen afhænger af den præcise udvikling i levetid og kan derfor komme til at afvige lidt fra den viste udvikling.

Kilde: Finansministeriet, Konvergensprogram 2019.

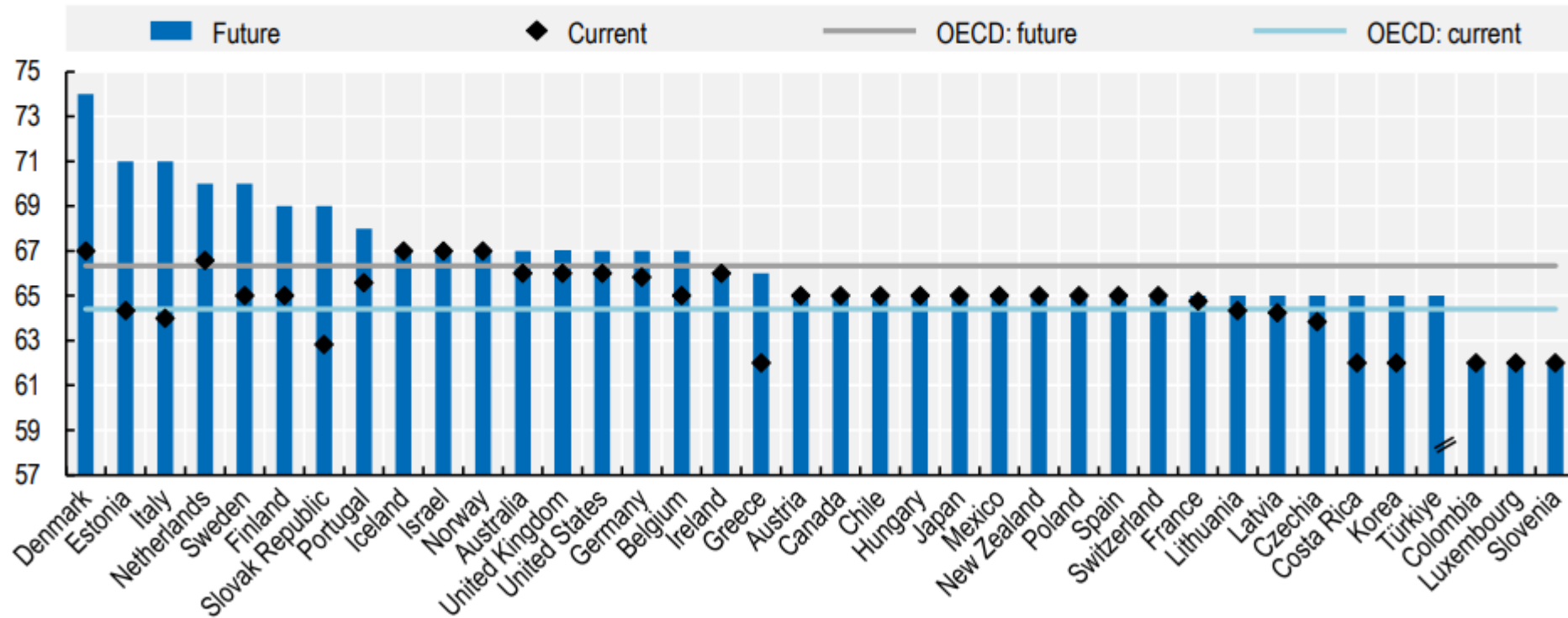
Kilder:

Et aldrende Danmark (2022). ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED

...men det er ikke kun i DK, at pensionsalderen stiger

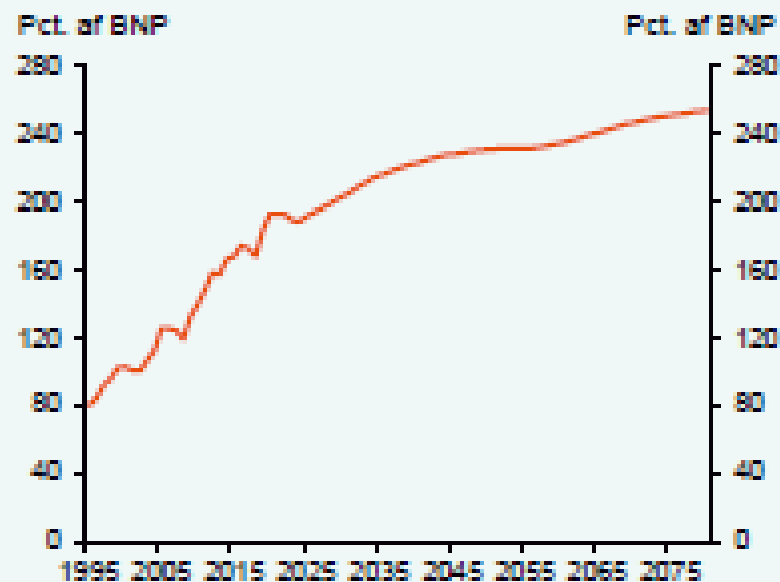
Figure 1.11. The normal retirement age will be rising in more than half of OECD countries

Normal retirement age for men entering the labour market at age 22 with a full career

Udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne aflaster de offentlige finanser...

Figur 2.26. Udviklingen i den samlede pensionsformue, pct. af BNP, 1995-2080

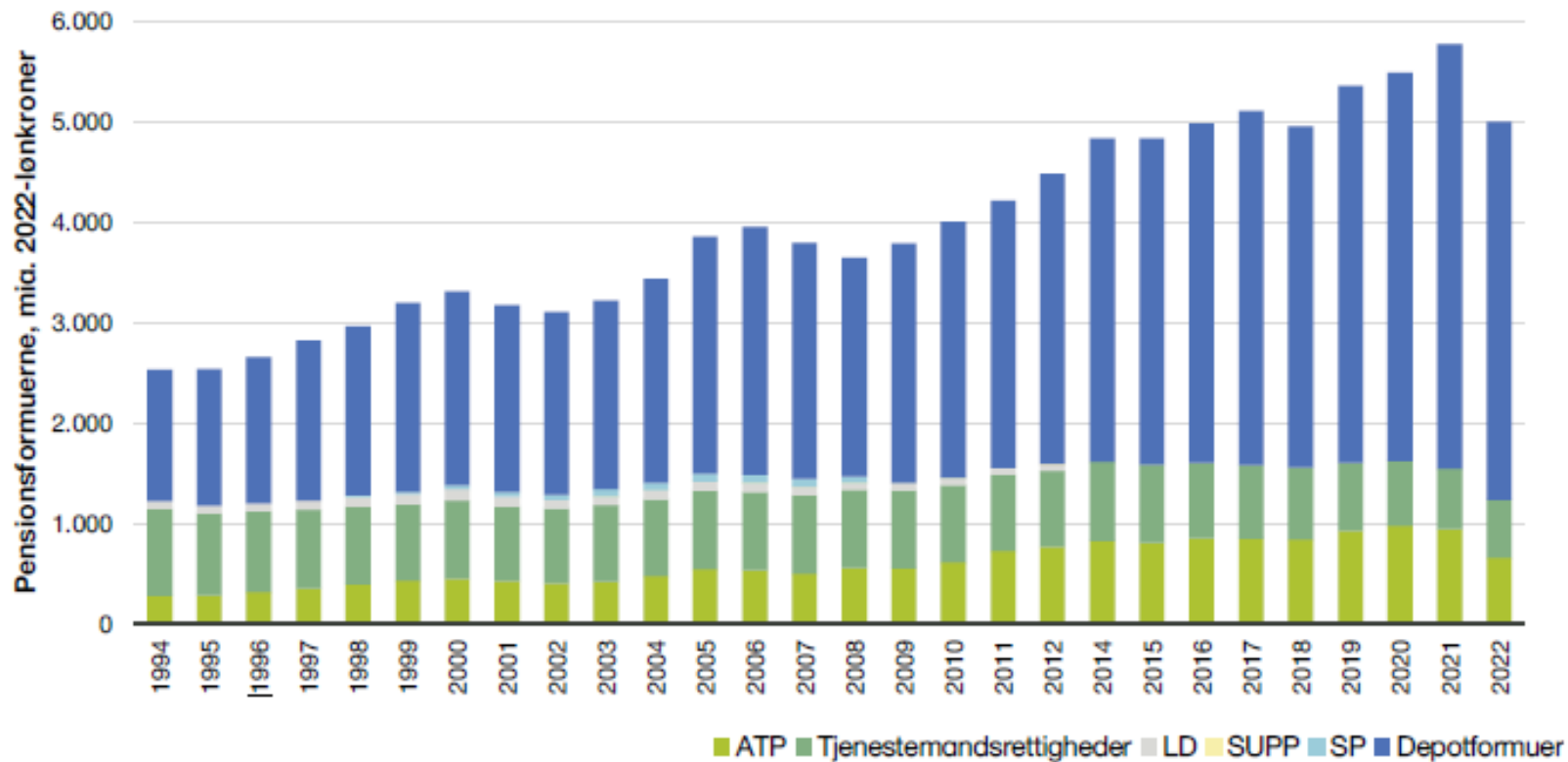

Kilder:

Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning – Fremtidssikring af et stærkt pensionssystem (maj 2022)

...og har gjort den gennemsnitlige pensionsopsparer ”rigere”

Figur 4.1.1 Bruttopensionsformuerne 1994-2022 fordelt på ordninger, 2022-lønkroner

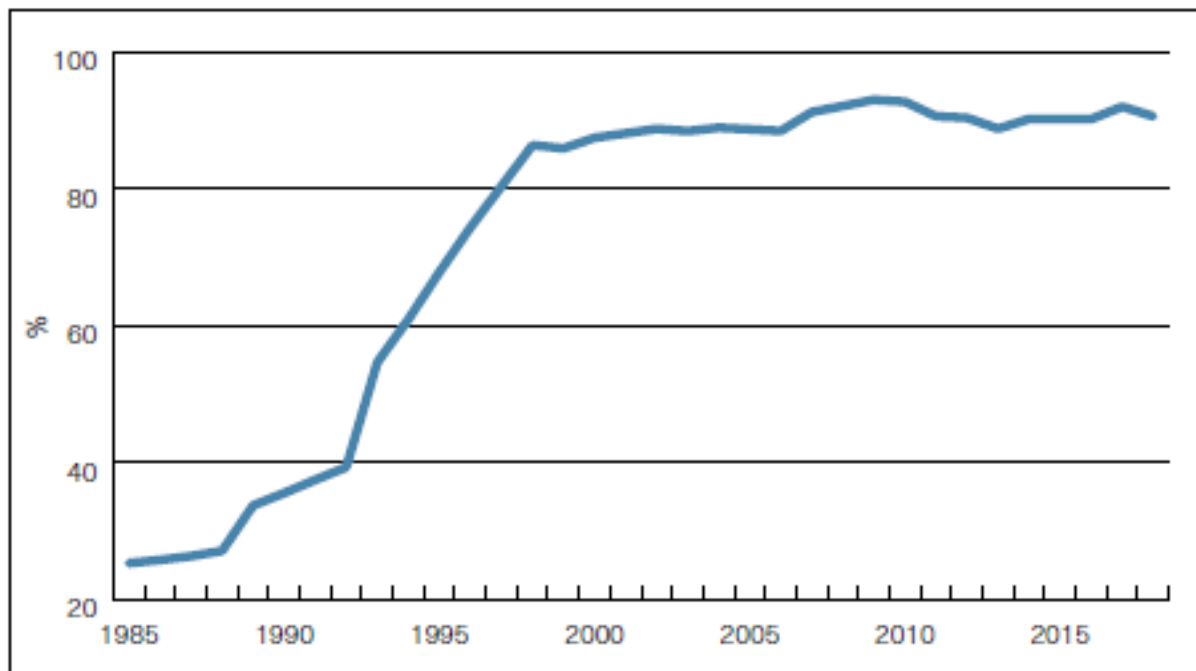

Kilder:

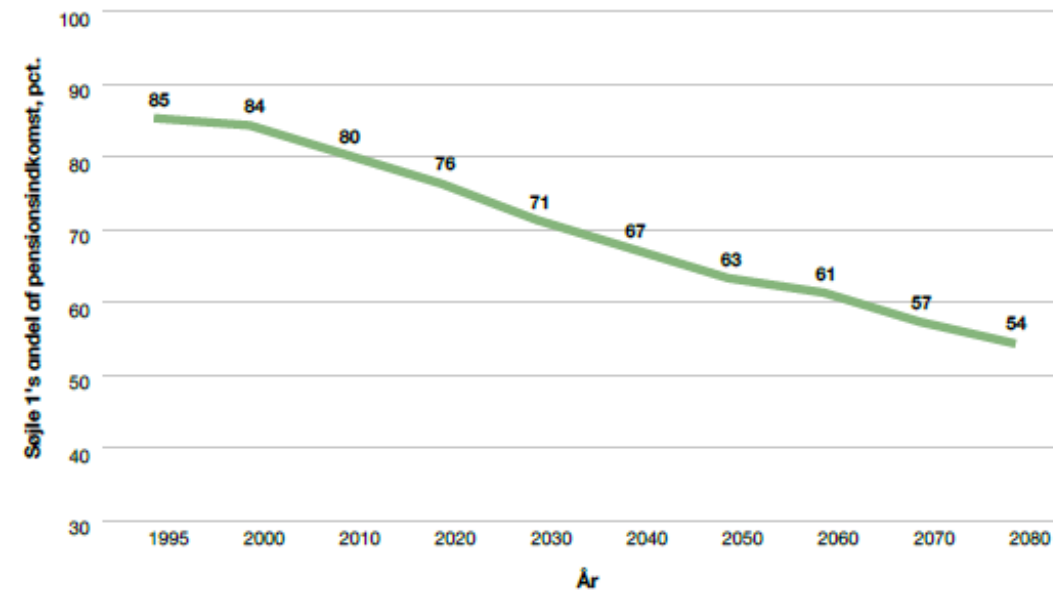
Pension i tal 2024: Indsigt i det danske pensionssystem (ATP)

3 ud af 4 pensionskroner kommer i dag fra det offentlige og ATP - i fremtiden forventes det at være 1 ud af 2 kroner...

Figur 9.2. Andelen af arbejdsstyrken med pensionsordninger, 1985-2018

Figur 1 – Offentlige pensioner og ATP's andel af pensionsindkomsten 1995-2080

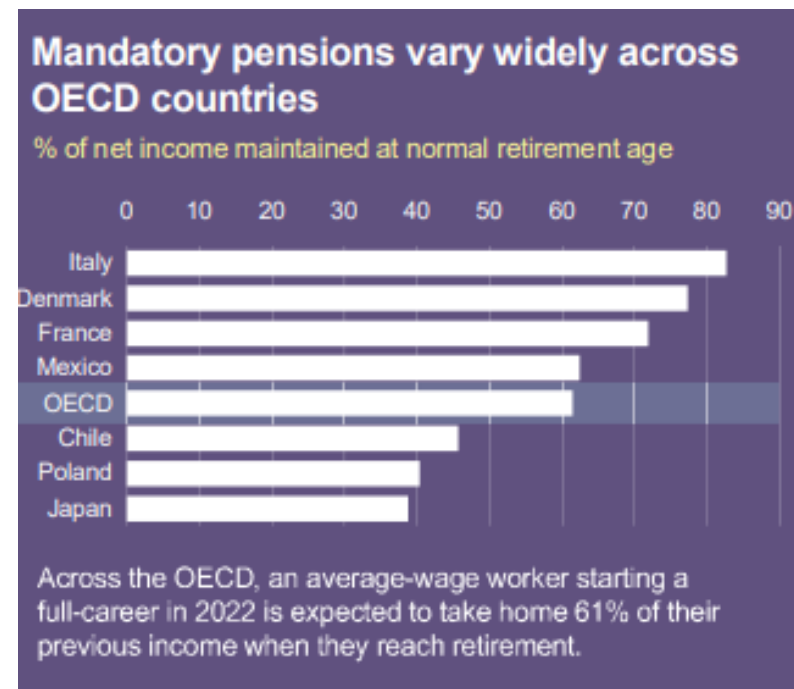
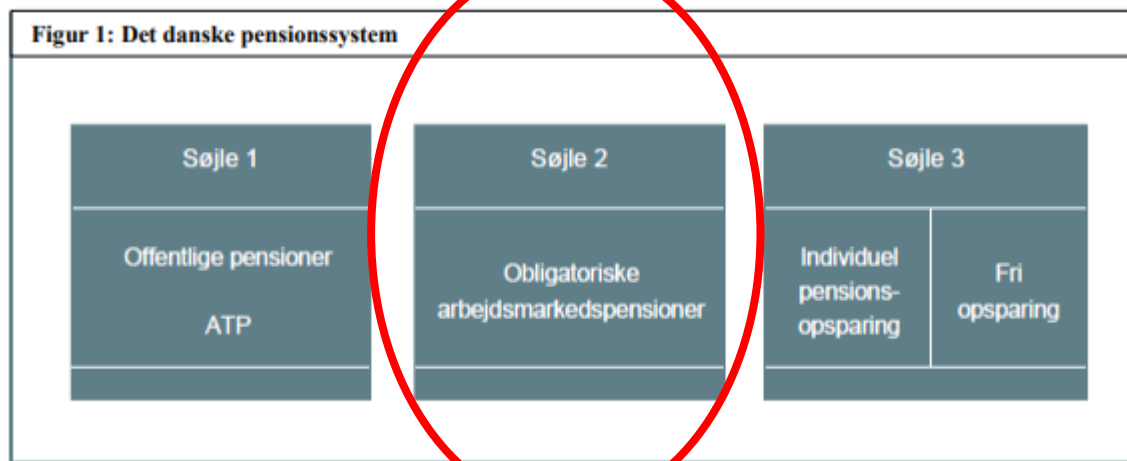

Kilder:

Figur (venstre): Et aldrende Danmark (2022). ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED

Figur (højre): ATP Faktum nr. 213, januar 2023

Obligatoriske arbejdsmarkedspensioner bidrager markant til pensionsøkonomien

Modningen af pensionssystemet i Danmark har givet ”podieplads” på den internationale scene

Mercer Pension Index 2024		
Selected countries		
	Score	Grade
Netherlands	84.8	A
Iceland	83.4	A
Denmark	81.6	A
Israel	80.2	A
Singapore	78.7	B+
Australia	76.7	B+
Finland	75.9	B+
Norway	75.2	B+
Sweden	74.3	B
UK	71.6	B
Ireland	68.1	B
France	68.0	B
Germany	67.3	B
Spain	63.3	C+
Colombia	63.0	C+
Saudi Arabia	60.5	C+
USA	60.4	C+
Poland	56.8	C
Italy	55.4	C
Japan	54.9	C
Austria	53.4	C
South Africa	49.6	D
Turkey	48.3	D
Argentina	45.5	D
India	44.0	D

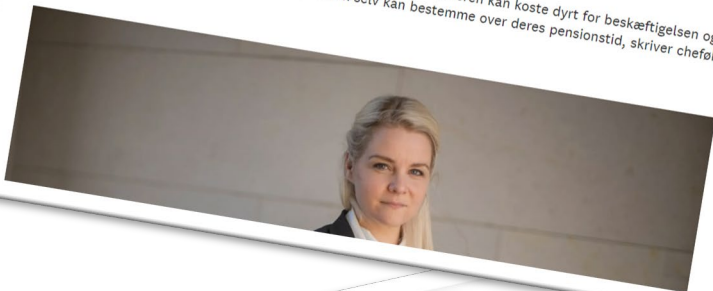
Mercer CFA Institute Pensions Grades

A	A first-class robust retirement income system that delivers good benefits, is sustainable and has high integrity.
B+	A system that has a sound structure, with many good features, but has some areas for improvement that differentiates it from an A-grade system.
B	
C+	A system that has some good features, but also has major risks and/or shortcomings that should be addressed.
C	
D	A system that has some desirable features but also major weaknesses and/or omissions that need to be addressed.
E	A poor system that may be in the early stages of development or non-existent.

Socialdemokratiet har kaldt pensionssystemet til eftersyn – vil slå ring om de nedslidte

Cepos: Pensionsudspil risikerer at sætte den danske reformpolitik over styr

Socialdemokratiets udspil om at bremse stigningen i pensionsalderen kan koste dyrt for beskæftigelsen og de offentlige finanser. I stedet bør man sænke skatten, så folk selv kan bestemme over deres pensionstid, skriver cheføkonom i Cepos, Mia Amalie Holstein.

POLITIK SF vil stemme for højere pensionsalder - hvis to krav opfyldes

...ende ordninger forbedres, og der indkaldes til ...r, kan SF gå med til ny pensionsalder.

FINANSWATCH

Liberal Alliance vil give danskere mulighed for at spare op til tidlig pension

Partiet vil blandt andet hæve indskudsgrænsen for ratepension til 100.000 kr. og give mulighed for at bruge af opsparingen tidligere i livet.

POLITIK V stempler ind i pensionsdebat - Vil have arbejdslivskommission

Venstre foreslår at folde debatten om pensionsalderen ud til en bredere snak om kvaliteten af arbejdslivet.

NYHED Nyt udspil fra FH: Sådan skaber et trygt, retfærdigt og ansvarligt pensionssystem

I et nyt udspil foreslår Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) blandt andet at styrke Arne-pensionen, investere massivt i arbejdsmiljø og sporskifte.

4. november 2024 af Esben Christensen

POLITIK

Ældre Sagen om statsministerens pensionsudspil: »Et 18 år gammelt forlig kan godt ruste lidt«

Det giver mening at se på en genforhandling af det 18 år gamle velfærdsforlig, der giver en automatisk stigning i pensionsalderen, mener Ældre Sagens direktør, Bjarne Hastrup.

S FOR ABONNENTER

Den folkelige melding er klar – men kommer med en regning....

Altinet Artikler Debat Job Navnenyt Podcast Q

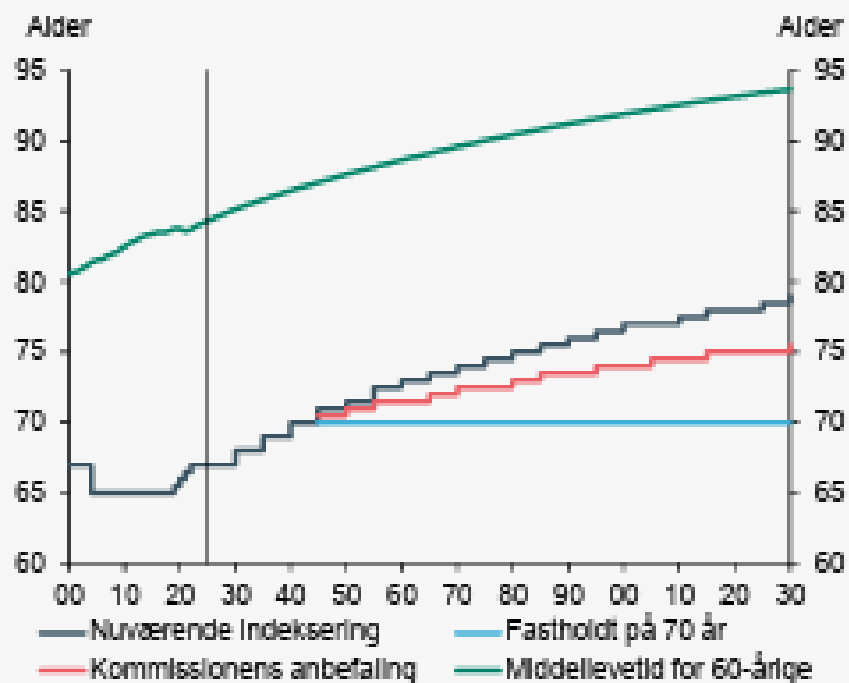
Danskerne siger nej til højere pensionsalder

Et flertal af danskerne vil fastholde pensionsalderen på sit nuværende niveau eller sænke den, viser en dugfrisk meningsmåling. Flere partier vil have Socialdemokratiet til at indkalde til forhandlinger, inden Folketinget næste år skal stemme om igen at hæve pensionsalderen.

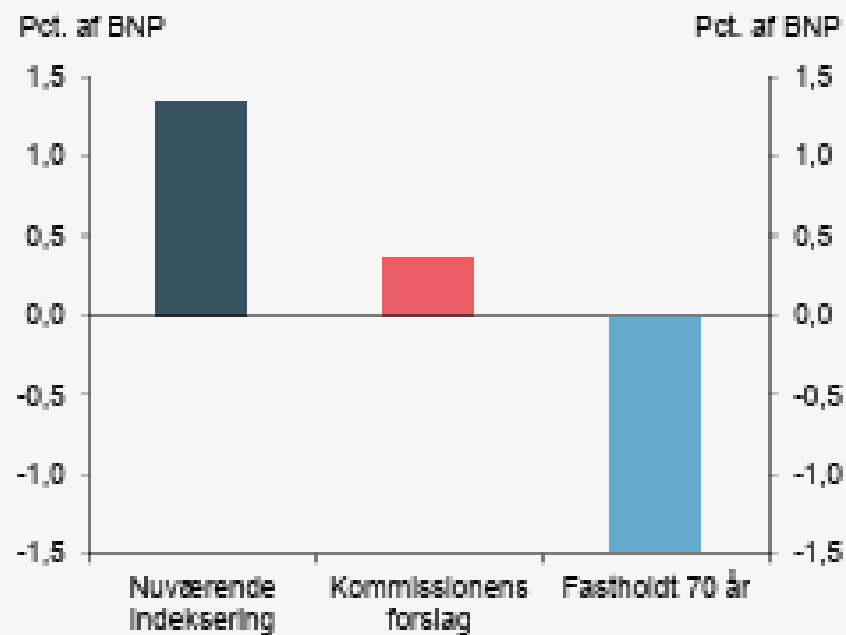

...der kan sætte den finanspolitiske holdbarhed over styr

Figur a
Folkepensionsalder og middellevetid

Figur b
Den finanspolitiske holdbarhedsindikator

Kilder:

Figurer: Finansministeriet (30.08.2024). Opdateret 2030-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2028

Det store pensionspolitiske spørgsmål

- Hvordan kan der skabes social retfærdighed i pensionssystemet i en situation, hvor den sikkerhedspolitiske dagsorden dominerer?
- Først et indblik i uligheden...

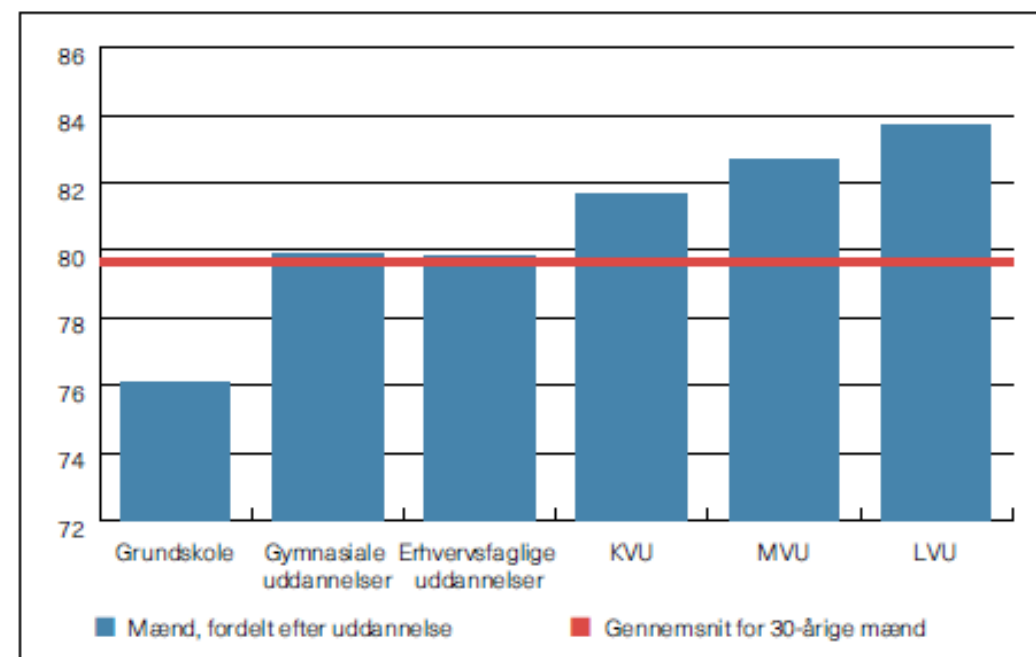
02

Ulighed i tilbagetrækning

Selvom levetiden generelt vokser, så vokser den ikke lige meget for alle grupper

- Veldokumenteret, at der både i Danmark og andre lande er en betydelig ulighed i levetid.
- Kvinder lever generelt længere end mænd, men uddannelsesniveau spiller også en rolle.
- Kortere uddannelse er ofte forbundet med en højere grad af nedslidning og dermed kortere levetid.
- I Danmark kan en 30-årig mand med grundskoleforløb forvente at blive 76,1 år, mens en 30-årig mand med lang videregående uddannelse kan forvente at blive 83,7 år, svarende til en forskel på 7,6 år.

Figur 9.8. Middellevetid for 30-årige mænd, fordelt på uddannelse, 2014-2018

Kilder:

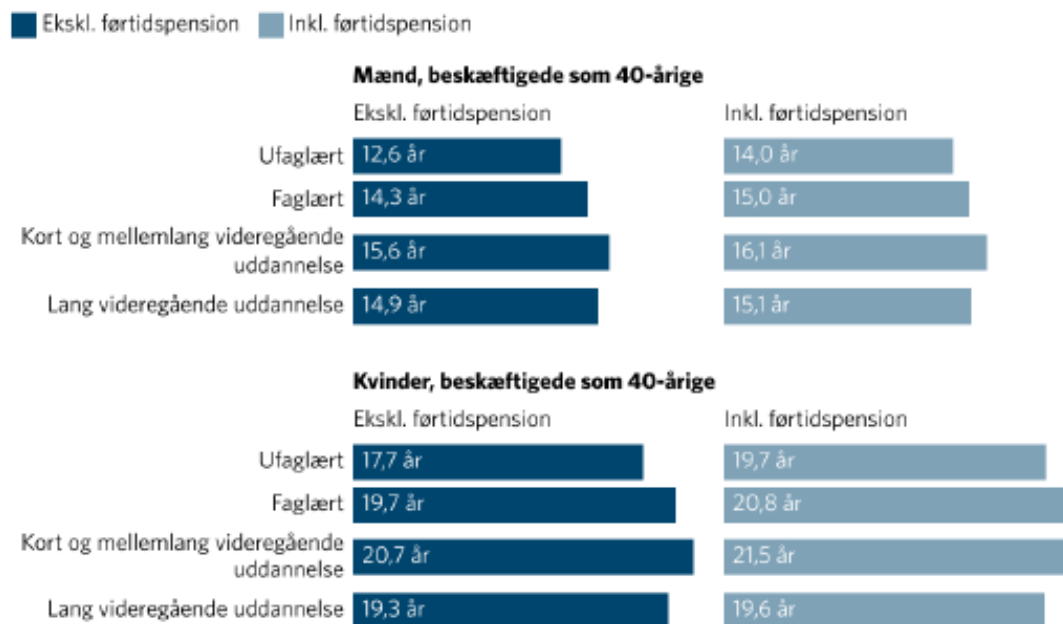
Et aldrende Danmark (2022). ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED

Højtuddannede har i gennemsnit to år mere på pension end de ufaglærte

- Analyse fra AE-rådet viser, at akademikere har to år længere på pension end ufaglærte.
- Formålet med det danske pensionssystem er bl.a at mindske uligheden og sikre fairness inden for og mellem generationer.
- Billedet afspejler imidlertid en strukturel ulighed inden for generationer.

Akademikermænd har to år mere på pension end ufaglærte, når fraregner førtidspension

Figuren viser restlevetid på tilbagetrækningsordninger for en 40-årig, fordelt på arbejdsmarkedsstatus og pensionsordninger betinget på, at man var i beskæftigelse som 40-årig.

Kilder:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (3. oktober 2024). Analyse: "Akademikere har to år længere på pension end ufaglærte"

Uddannelse har også betydning for, hvor længe man bliver på arbejdsmarkedet

TABEL 1

Hver fjerde arbejder et år efter folkepensionsalderen

Tabellen viser andelen af personer, der arbejder et år efter, at de havde ret til folkepension. Det betyder, at kolonnen for 2013 er personer født i andet halvår 1947 (deres folkepensionsalder var 65 år), mens kolonnen for 2022 er personer født i første halvår 1955 (deres folkepensionsalder var 66,5 år).

	2013	2022
Ufaglærte	17%	19%
Gymnasiale uddannelser	32%	30%
Faglærte	23%	27%
KVU	30%	31%
MVU	25%	25%
LVU	48%	48%
I alt	23%	27%

Anm.: Se Boks 1 for metode og afgrænsning.

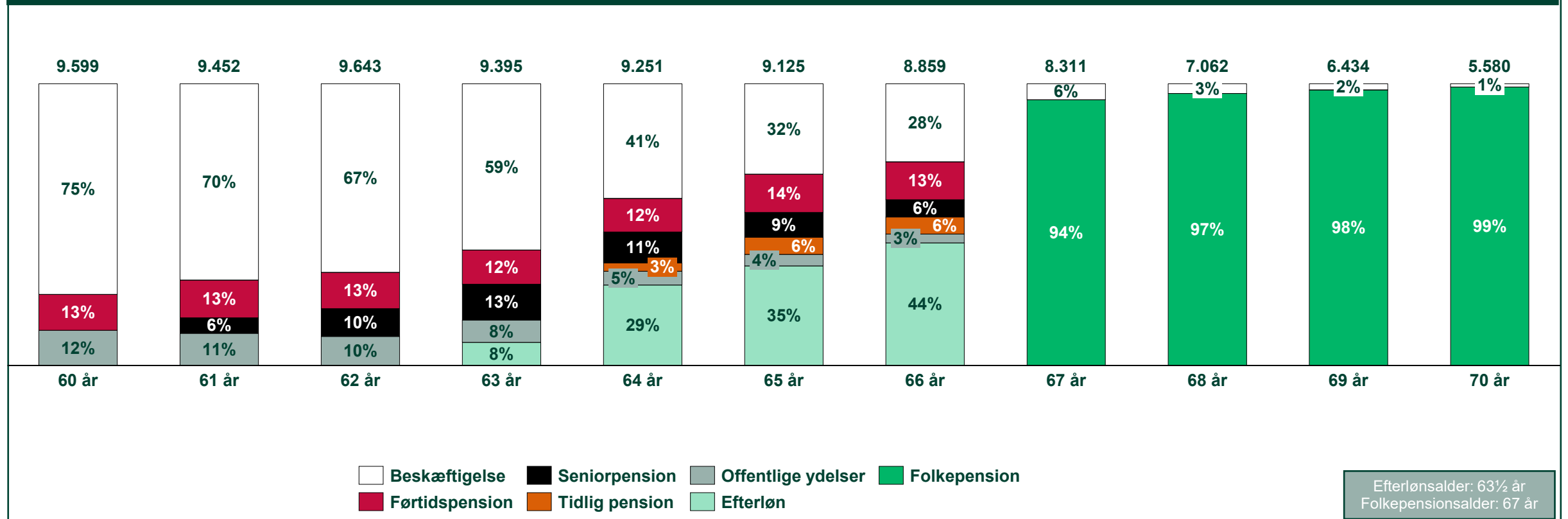
Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af DST's registre • [Integrer](#) • [Hent som billedfil](#) • [Hent data](#)

Kilder:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (9. september 2024). Analyse: "Hver anden akademiker arbejder efter pensionsalderen"

PenSams faggrupper er kendetegnet ved tidlig tilbagetrækning...

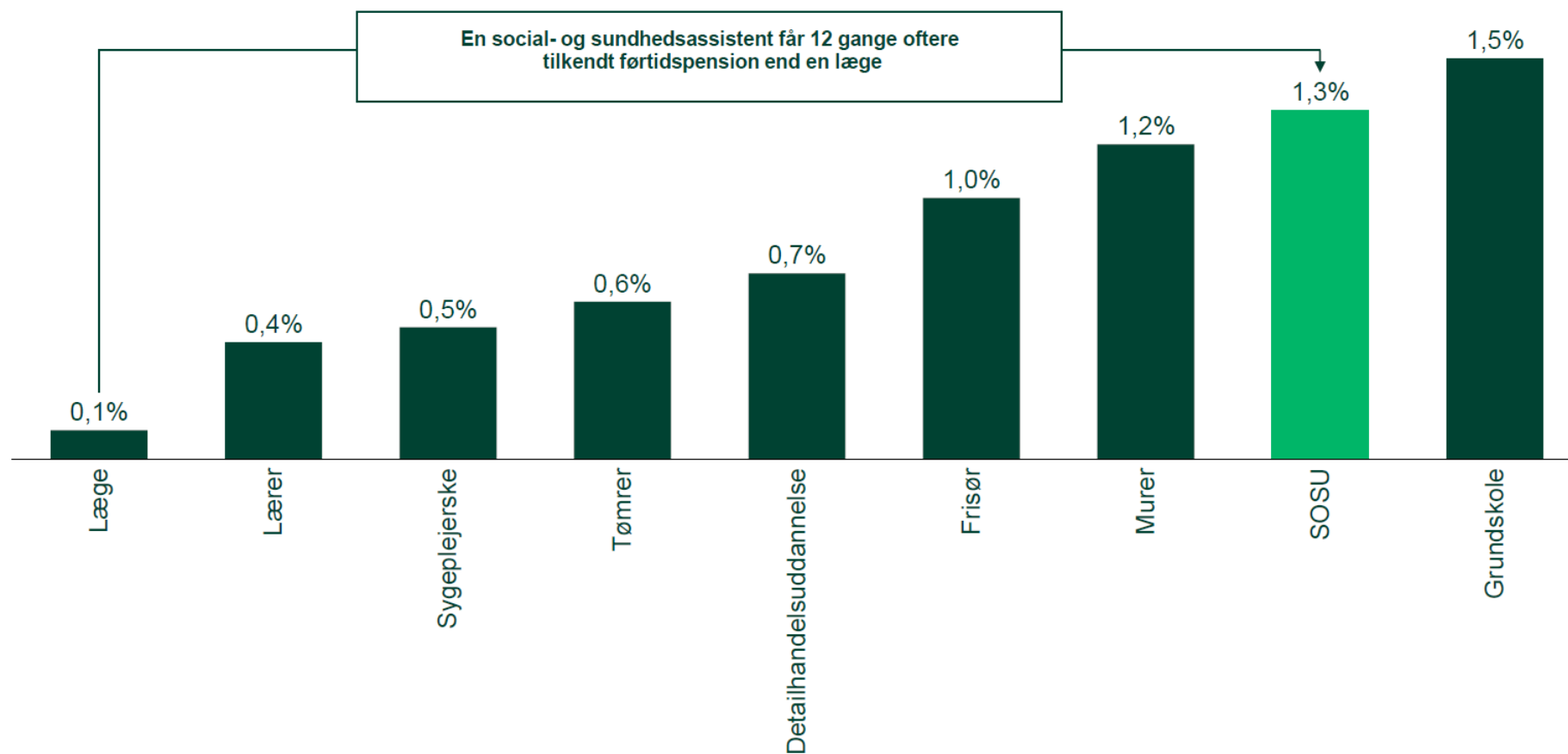
PenSams medlemmer i alderen 60 til 70 år fordelt på deres beskæftigelse/ydelse i 2022

*Offentlige ydelser dækker over blandt andet sygedagpenge, kontanthjælp, dagpenge og lignende
 Kilde: Egne medlemsdata og Danmark Statistiks forløbsdatabase (DREAM)

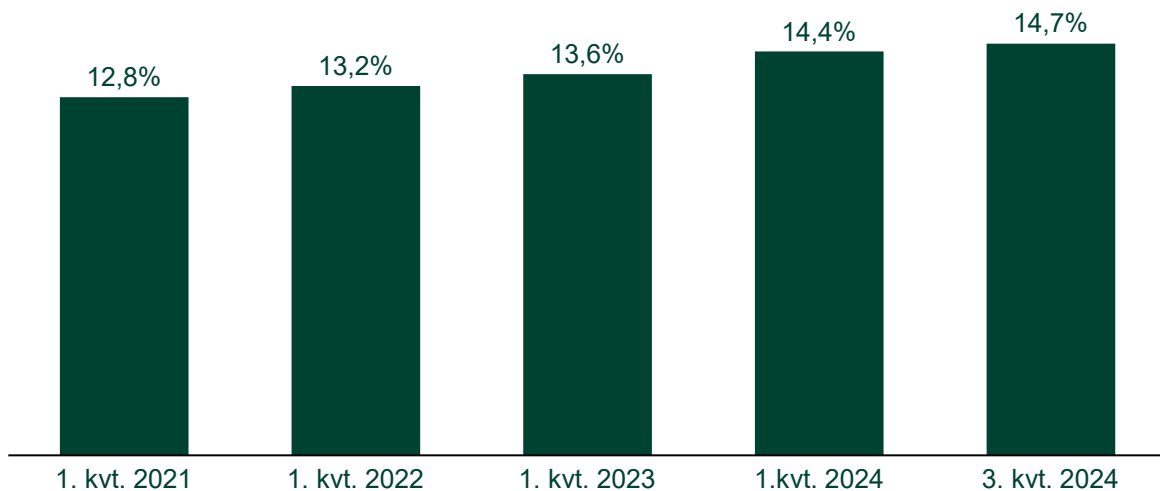
... og høj forekomst af førtids- og seniorpension sammenlignet med andre faggrupper på arbejdsmarkedet

Andel af førtids- og seniorpensionstilkendelser for udvalgte uddannelser

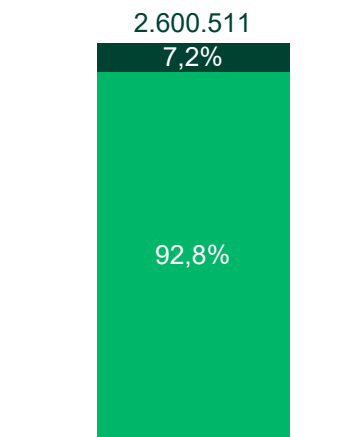
15% af PenSams medlemmer modtager førtidspension – til sammenligning udgør PenSams medlemmer 7% af alle pensionsopsparere => 100% overrepræsentation

PenSam andel ift. antal personer der får en udbetaling for en forsikring mod tab af erhvervsevne*

Andelen viser forholdet mellem førtids- og seniorpensionister i PenSam med en løbende ydelse og modtagere i DK af en løbende udbetaling for tab af erhvervsevne (jf. F&P)

PenSam andel ift. antal personer der indbetaler til arbejdsmarkedspensioner*

■ Præmiebetalende medlemmer i PenSam ■ Resterende selskaber

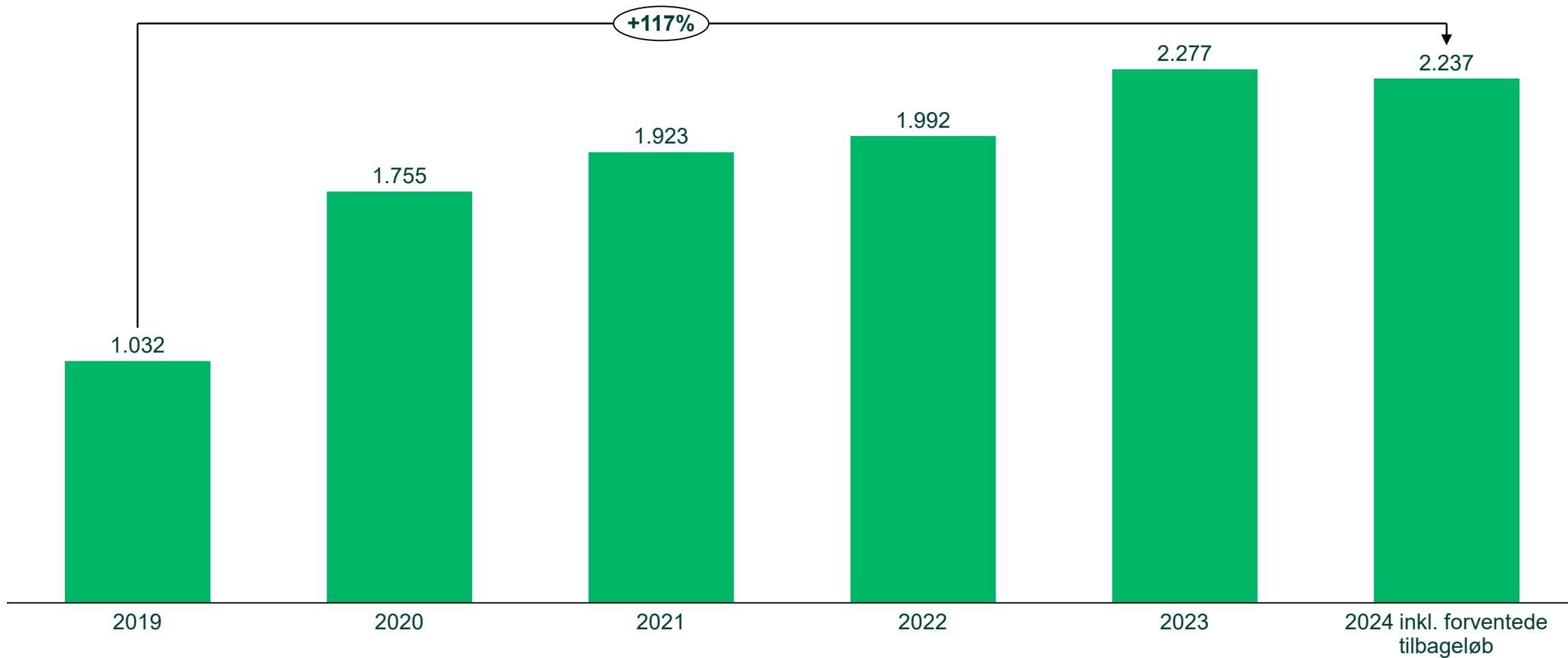
Andelen viser forholdet mellem indbetalende medlemmer i PenSam og antal personer i Danmark med indbetaling til en arbejdsgiveradministreret pensionsordning (jf. F&P)

Kilder: F&P

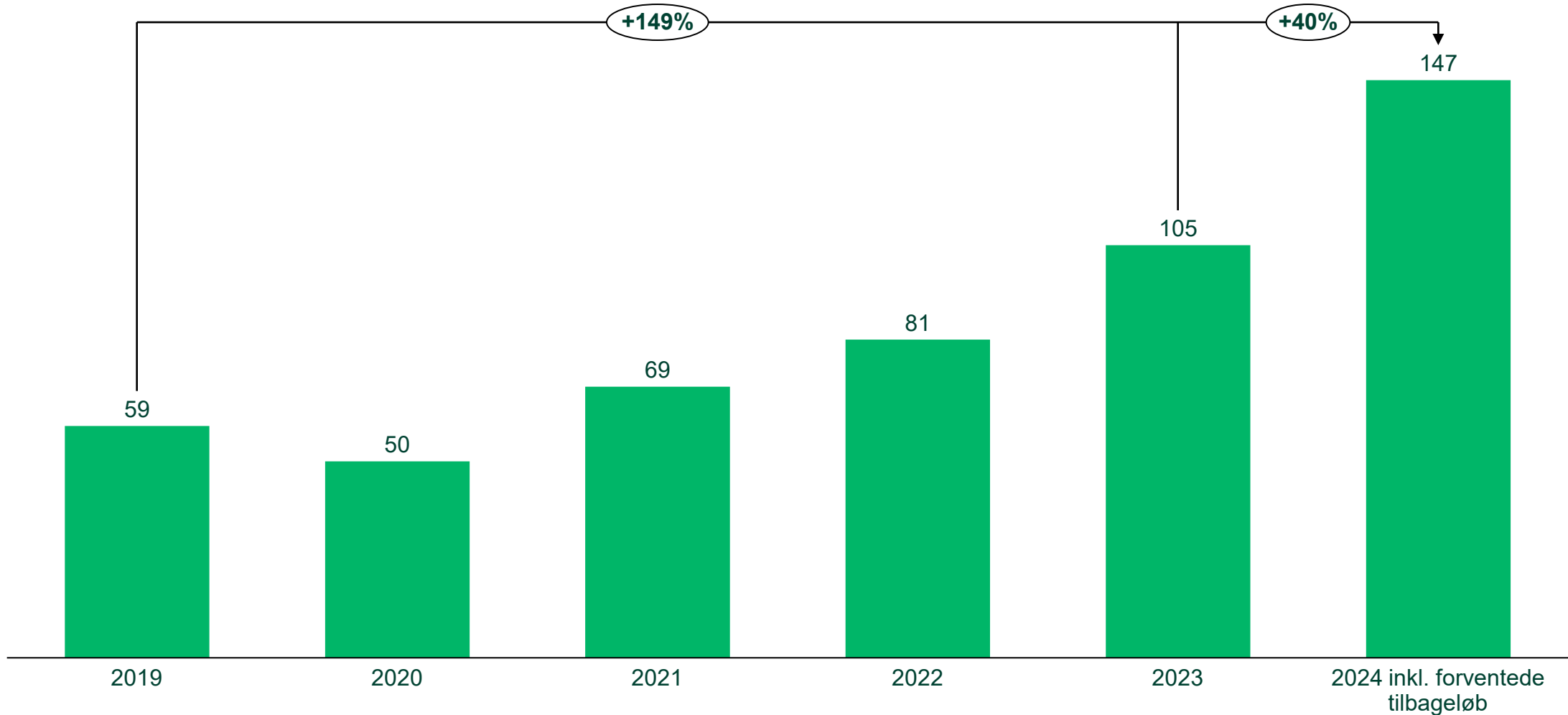
<https://fogp.dk/tal-og-analyser/pensionsudbetalingsstatistik-invaliddepensionstab-af-erhvervsevne-frem-til-3-kvartal-2024/>

<https://fogp.dk/tal-og-analyser/?tags=6b11f66d36f84d7094fb9b63a71ffad9&sortBy=Relevance>

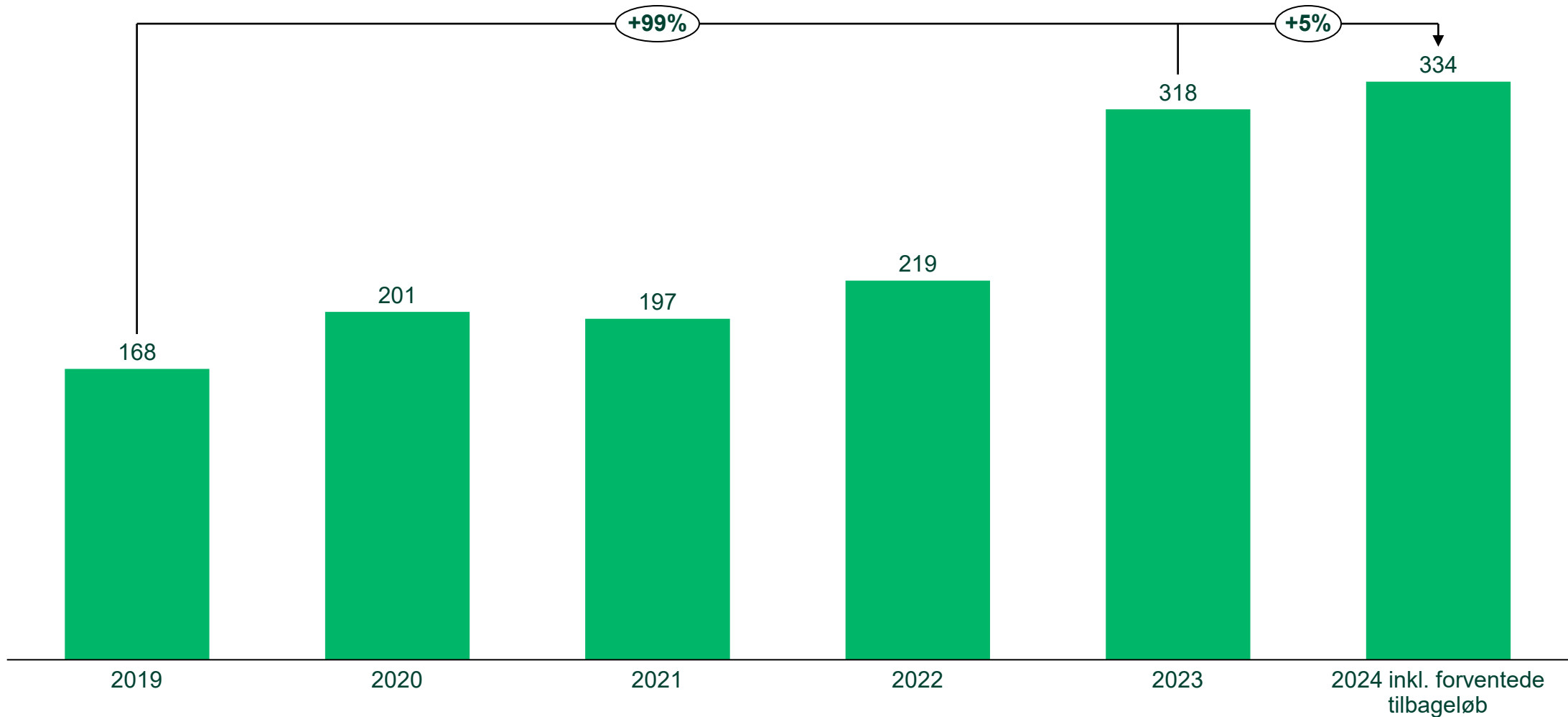
Siden 2019 er FØP-tilkendelser i PenSam steget med +117%

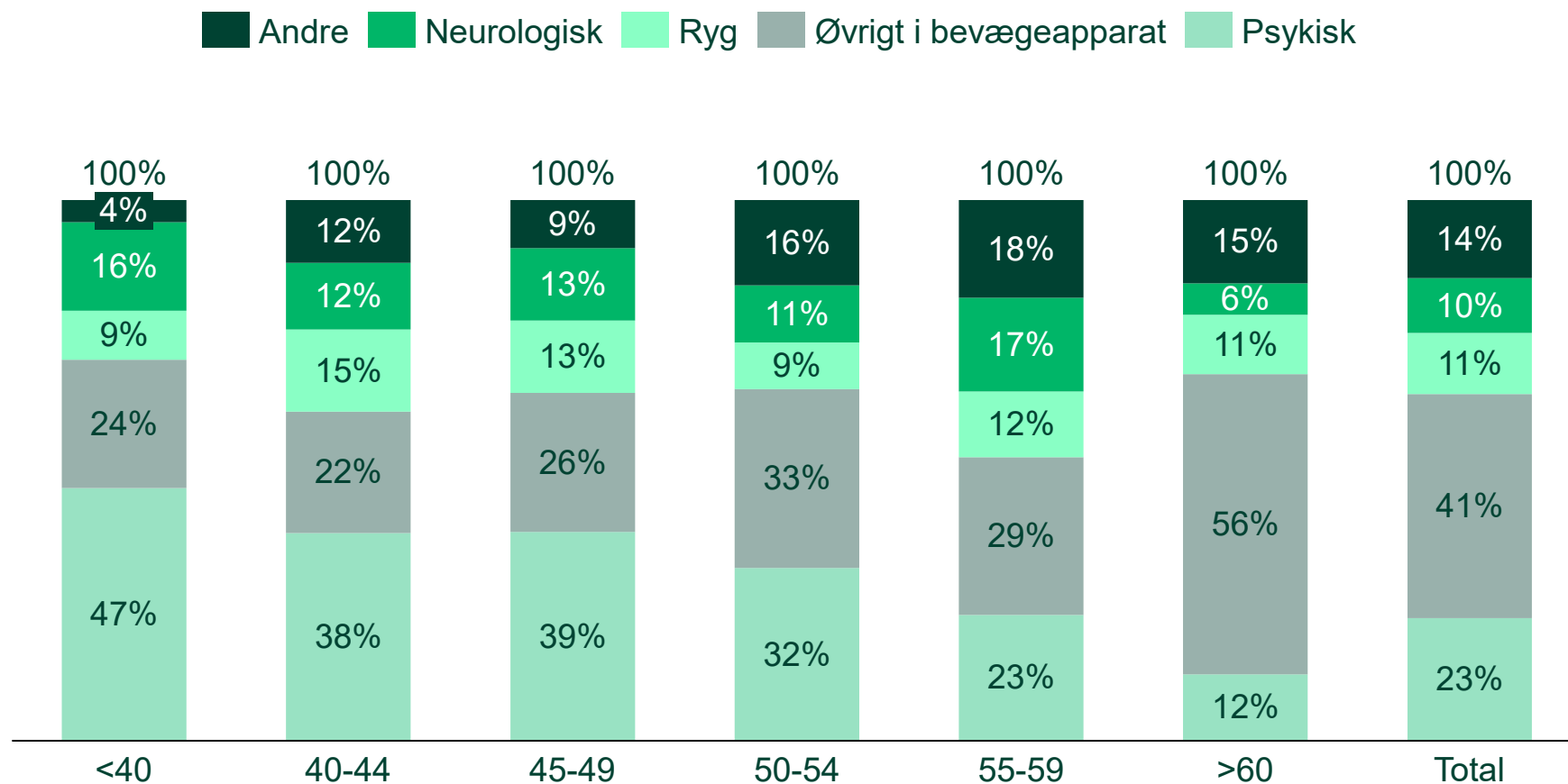
Bekymrende udvikling blandt yngre medlemmer under 40 år – stigning på 40% siden 2023

Samme tendens ses blandt de 40-49 årige – dog ikke med samme hastighed det seneste år

Psykiske lidelser er den hyppigste årsag til FØP blandt yngre medlemmer i PenSam

Årsager til førtids- og seniorpension hos PenSam perioden juli 2023 til juni 2024

PenSams udvikling årsagsforklares i rapport fra Kraka Advisory fra 2023

1. 40% af førtidspensionisterne er koncentreret i ganske få pensionsselskaber,
2. Førtidspensionister udtalt blandt FOA- og 3F-medlemmer, som i forvejen har en lavere indkomst sammenlignet med andre erhvervsaktive,
3. Et stramt arbejdsmarked rekrutterer personer med løsere tilknytning til arbejdsmarkedet til lavindkomstfag, hvor efterspørgslen på arbejdskraft er størst, og hvor der ikke nødvendigvis er krav om uddannelse
4. Nye medlemmer i PenSam har en markant højere risiko for tilkendelse af førtidspension grundet ulighed i sundhed,
5. Et styrket politisk fokus på at indsluse "løsgængere" på arbejdsmarkedet vil forværre den balancen yderligere
6. Den store koncentration af førtidspensionister i PenSam har betydelige konsekvenser for de øvrige medlemmers pensionsøkonomi

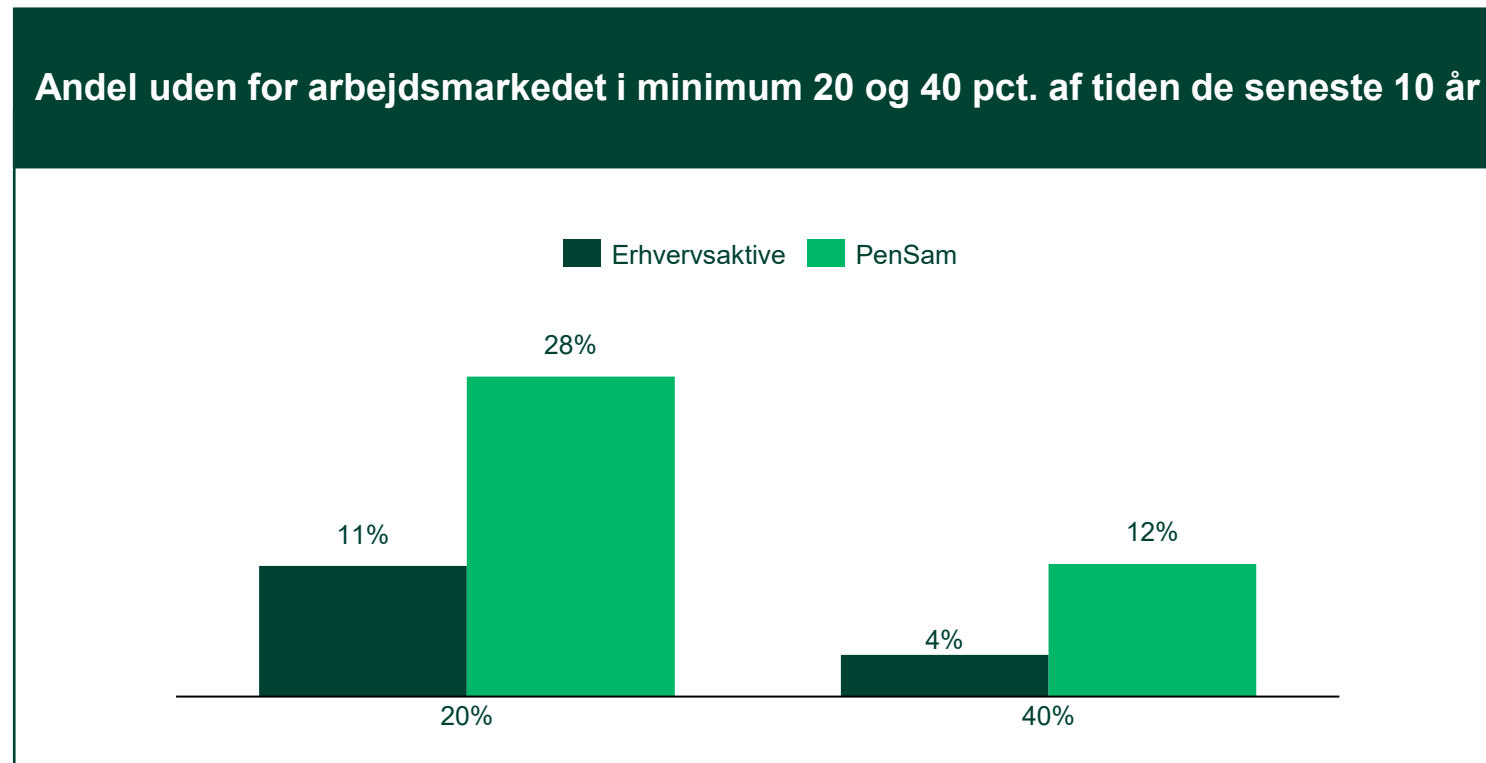

Kraka-rapport, april 2023

PenSam

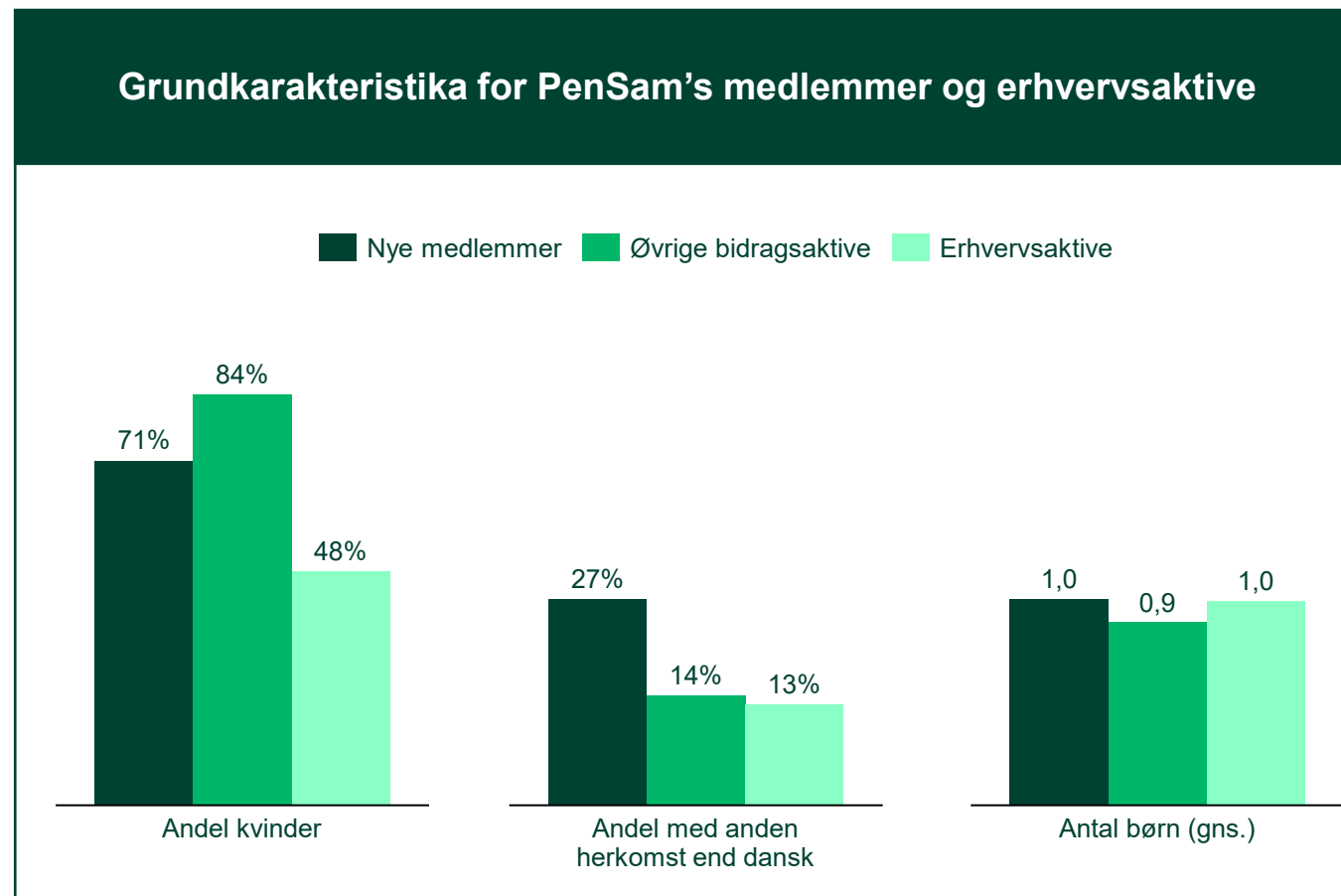
PenSam-medlemmer har en løsere tilknytning til arbejdsmarkedet

- Andelen, der har været uden for arbejdsmarkedet i mere end 40 pct. af tiden i de seneste ti år, er **knap dobbelt så stor for PenSam's medlemmer** sammenlignet med alle erhvervsaktive.

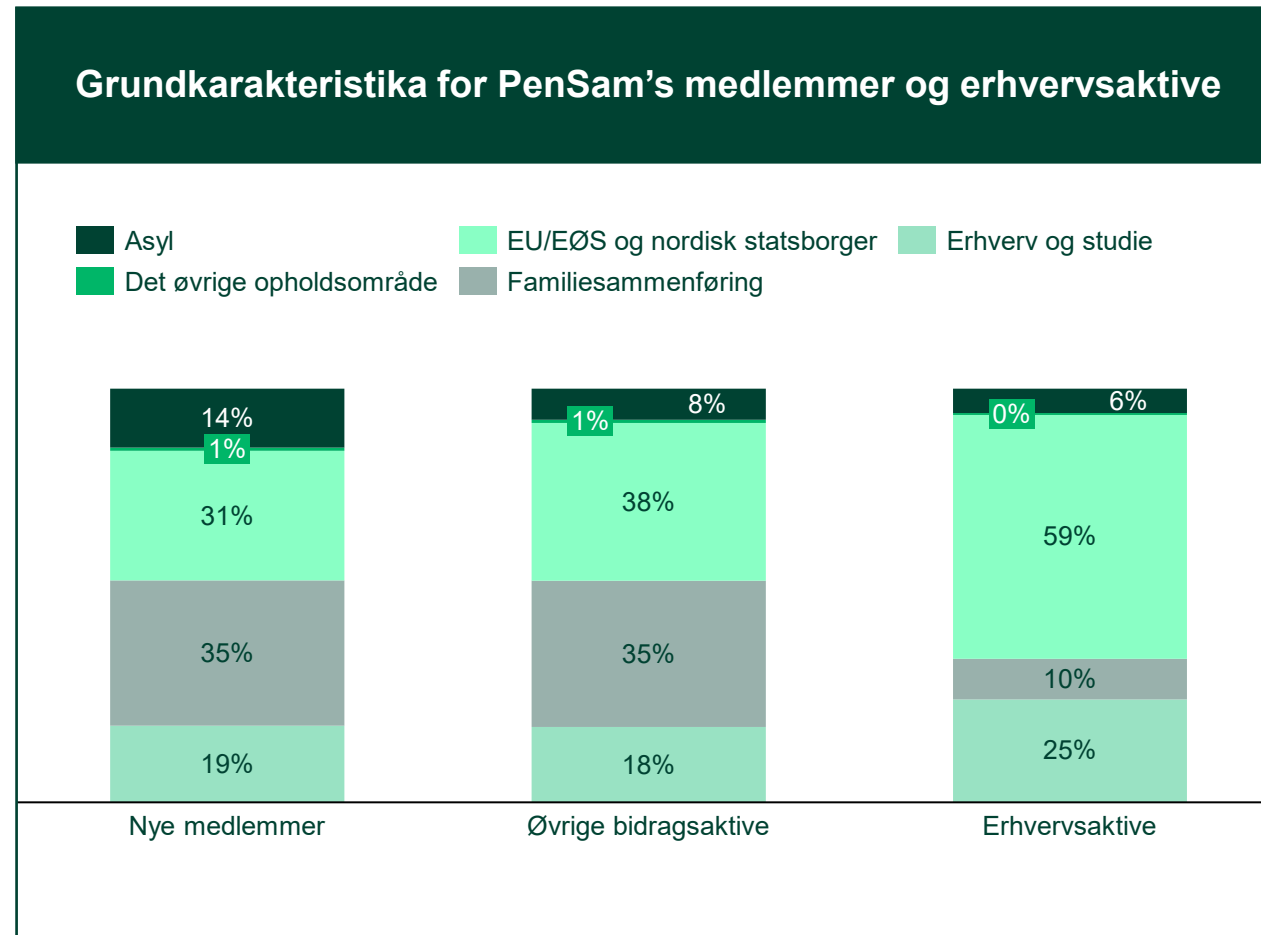
Hver fjerde af alle nye medlemmer har anden etnisk herkomst

- For nye medlemmer ligger andelen på **27 pct.**, mens der er 14 pct. af de øvrige bidragsaktive, der har en anden etnisk herkomst end dansk.

Hvert 12. nye medlem har et opholdsgrundlag

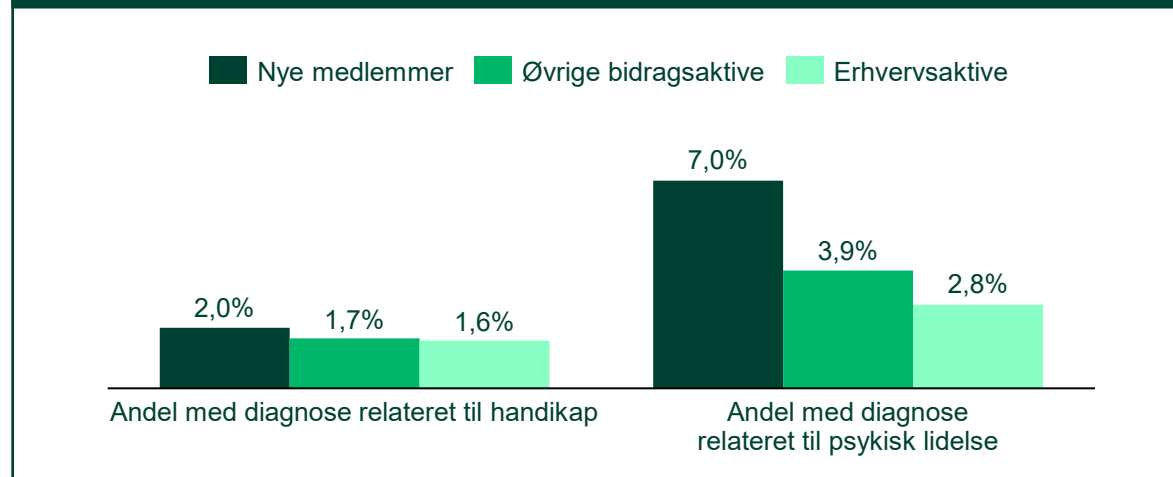
- 8 pct. af **nye medlemmer har et opholdsgrundlag** sammenlignet med 2-4 pct. blandt de eksisterende medlemmer og alle erhvervsaktive. 14 pct. af denne gruppe af nye medlemmer med et opholdsgrundlag, har asyl som opholdsgrundlag

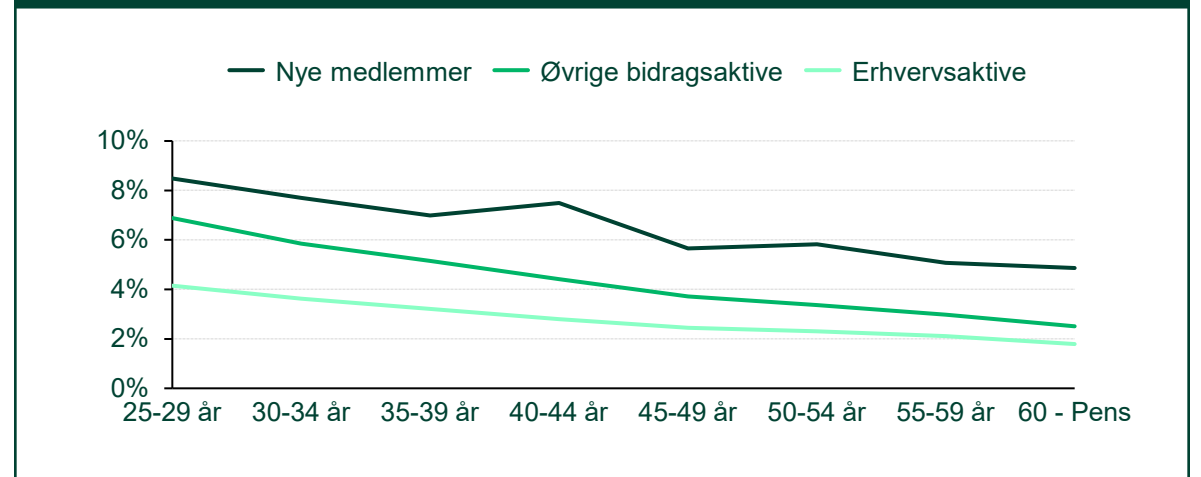
Nye medlemmer har flere psykiske diagnoser

- Dobbelt så mange nye medlemmer har en **diagnose relateret til en psykisk lidelse** sammenlignet med alle erhvervsaktive.
- På tværs af aldersgrupper er andelen største i de yngre år.

Diagnoser relateret til handicap eller psykiske lidelser samlet for grupperne

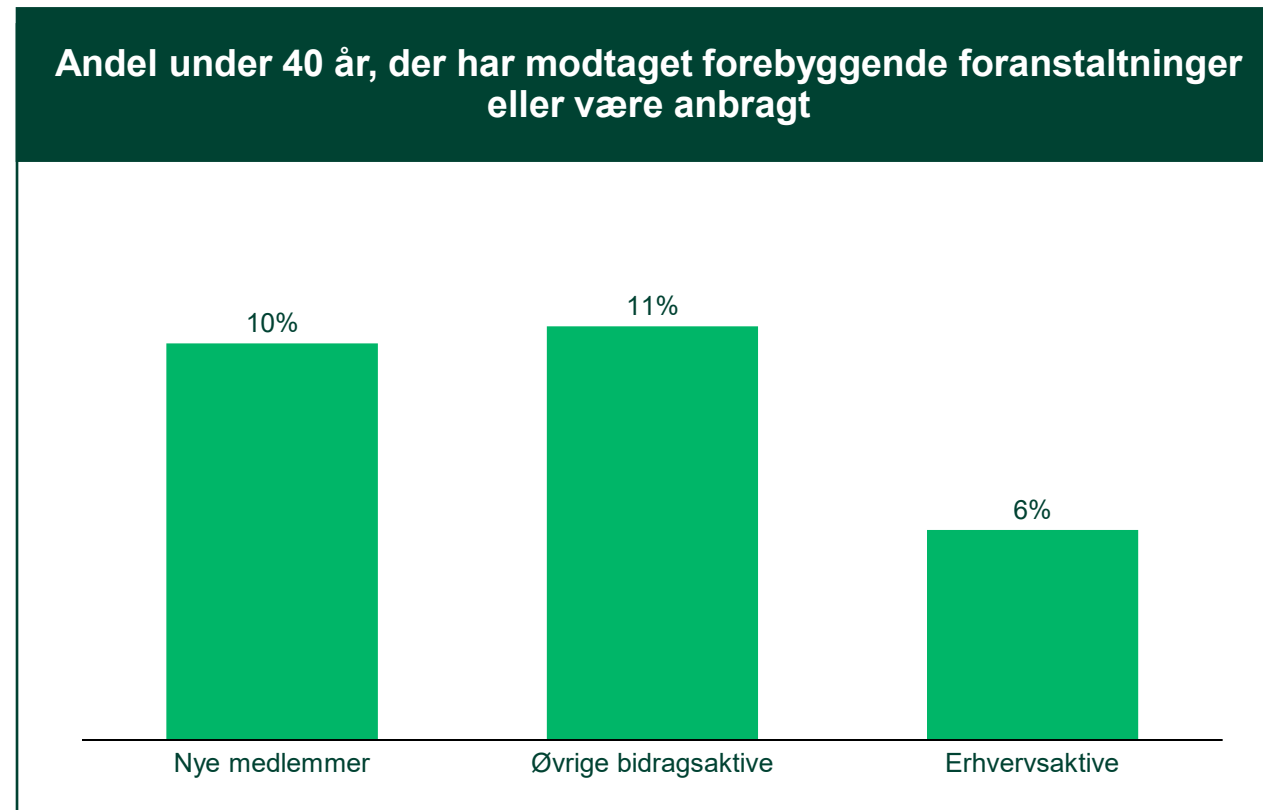

Diagnoser relateret til psykiske lidelser fordelt på aldersgrupper

PenSams medlemmer har oftere været anbragt

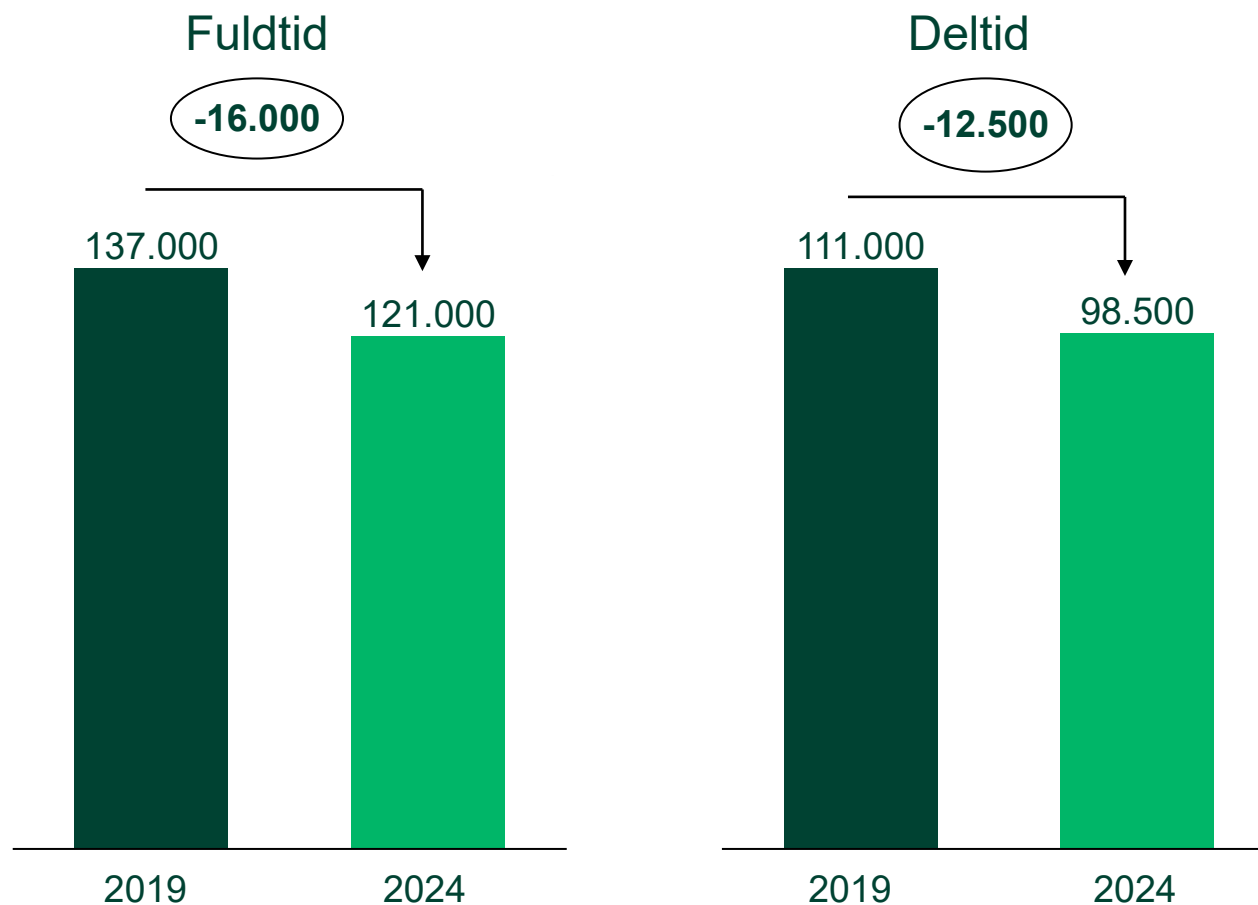
- Knap dobbelt så mange af **PenSam's medlemmer har været anbragt** eller modtaget forebyggende foranstaltninger som barn, når man sammenligner med alle erhvervsaktive.

Udviklingen har mærkbare konsekvenser for den fremtidige pensionsøkonomi

- Knap en fjerdedel af PenSam-medlemmernes pensionsindbetalinger går til forsikringsdækninger (i 2019 udgjorde andelen 15%)
- Som konsekvens kan en fremtidig pensionist se frem til at få 16.000 dkk mindre udbetalt fra PenSam årligt. **Det svarer til over 1.300 dkk mindre om måneden efter skat**
- For pensionister, der kommer fra en deltidsansættelse, er beløbet en anelse mindre – 12.500 dkk årligt.

Udvikling årlig pensionsudbetaling

Inklusion af løsgængere på arbejdsmarkedet vil svække balancen yderligere

Beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen siger:

- Endnu en gang godt nyt fra vores arbejdsmarked: Aldrig har så mange været i beskæftigelse i Danmark. At få et job er hver gang en sejr for den enkelte og samtidig godt nyt for vores virksomheder og den offentlige sektor, hvor der stadig er områder med mangel på arbejdskraft.

- Det er dog afgørende, at vi fortsætter med at have fokus på at få de sidste med, som står udenfor arbejdsmarkedet. Her vil jeg særligt fremhæve, at vi har gjort det permanent, at man kan få 110 pct dagpengesatsen, hvis man tager en erhvervsuddannelse. Med lønloftet til en række faggrupper i vores velfærd har vi også gjort det mere attraktivt at gå fra deltid til fuldtid.

Pressemeddelelser fra Beskæftigelsesministeriet, september 2022

”Regeringen vil samtidig igangsætte et arbejde om mulige løsninger på problemet med manglende pensionsopsparing blandt borgere med løs tilknytning til arbejdsmarkedet, selvstændige m.fl.”,

”Den strukturelle beskæftigelse skal øges gennem indfrielsen af de store potentialer, der er ved at få flere i arbejde”

(Ansvar for Danmark, regeringsgrundlaget, december 2022)

Beskæftigelsesministeriet > Nyheder > Pressemeddelelser > Bred aftale om ungeløft skal hjælpe unge uden uddannelse og job i arbejde

Ministeriet Karriere Arbejdsområder Lovgivning Satser Nyheder Søg

Beskæftigelsesministeriet

Bred aftale om ungeløft skal hjælpe unge uden uddannelse og job i arbejde

Presseinformation

Abonner på pressemeddelelser

PRESSEMEDDELELSE / 22-10-2024

Bred aftale om ungeløft skal hjælpe unge uden uddannelse og job i arbejde

Et bredt flertal har i dag indgået en aftale om et ungeløft, der fokuserer på at hjælpe de 43.000 unge uden uddannelse eller arbejde ind på arbejdsmarkedet. Aftalen lægger blandt andet op til et nyt partnerskab på tværs af samfundsaktører, der skal skabe jobs til denne gruppe af unge.

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), SF, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre er blevet enige om en aftale, der skal hjælpe med at løfte de ca. 43.000 unge, som hverken er i uddannelse eller har et arbejde. En stor del af de unge har diagnoser eller sociale problemer og står uden for arbejdsmarkedet på trods af en stigende beskæftigelse generelt i samfundet.

Aftaltpartierne afsætter mere end 1,3 mia. kr. frem mod 2035, som blandt andet går til styrkede indsatser til unge med psykiske eller sociale problemer. Indsatserne tager højde for hele den unges situation på tværs af bl.a. beskæftigelse, sundhed og psykiatri. Partierne lægger også op til et nyt, stærkt partnerskab mellem relevante aktører tæt på de unge, som både skal skabe jobåbninger og ruste de unge til arbejdsmarkedet. Regeringen og partierne bag aftalen vil nu række hånden ud til kommuner, virksomheder og civilsamfund for at få nedsat partnerskabet.

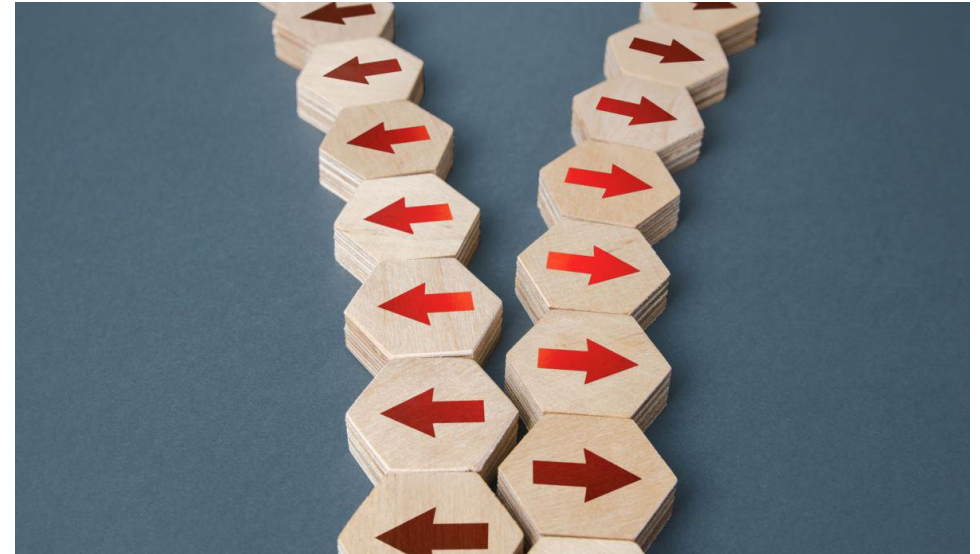
Pressemeddelelser fra Beskæftigelsesministeriet, oktober 2024

03

Et mere retfærdigt pensionssystem – hvordan?

Social retfærdighed i pensionssystemet

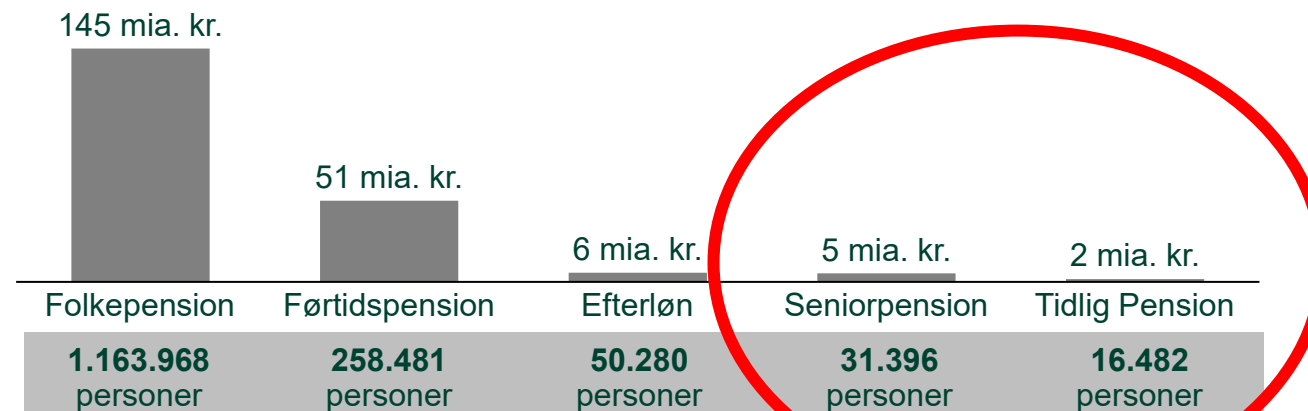
- Generel sænkning af folkepensionsalderen er meget omkostningstung
- Differentieret folkepensionsalder?
- Lempeligere indeksering eller fastfrysning af folkepensionsalderen?
- Forbedrede tilbagetrækningsmuligheder?

Den sociale ulighed skal afspejle sig i muligheder for en værdig tilbagetrækning

En sænkning eller fastfrysning af den generelle pensionsalder vil årligt koste statskassen et stort milliardbeløb, og vil ikke i sig selv ændre på den ønskede sociale retfærdighed

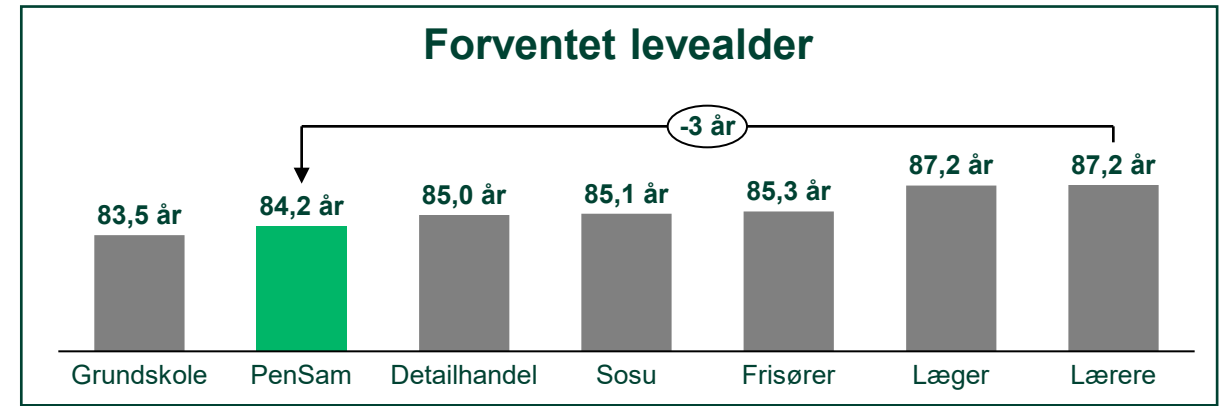
Her vil en tilpasning af de aktuelle muligheder for tidlig tilbagetrækning have langt mere målrettet effekt for de nedslidte faggrupper på arbejdsmarkedet.

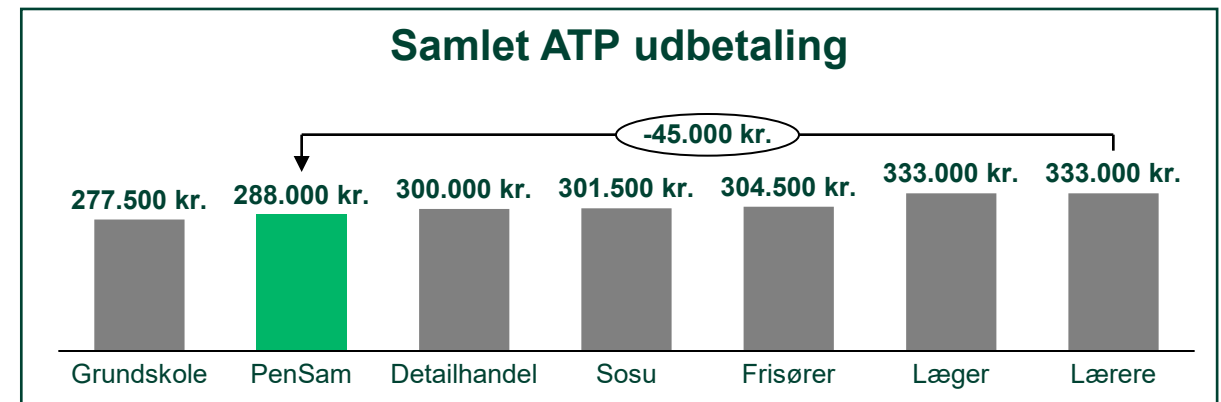
Offentlige udgifter til tilbagetrækningsmuligheder (2023)

Der eksisterer en omvendt "Robin Hood-model" i ATP...

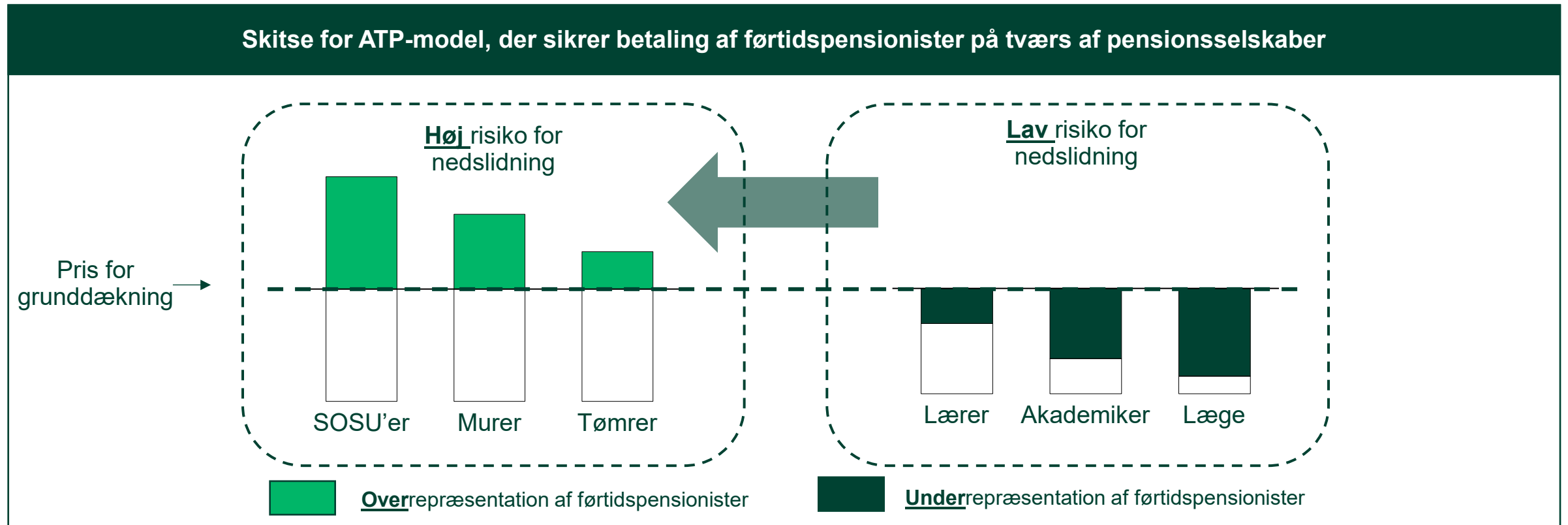
- Levetiden er en afgørende faktor for, hvor meget der samlet udbetales fra den nuværende ATP ordning
- Uddannelse og valg af branche har stor betydning for den forventede levealder
- En kvinde i PenSam forventes i gennemsnit at blive 84,2 år, mens gennemsnittet for kvindelige læger og lærere er 87,2 år
- Den livsvarige ydelse fra ATP tager ikke højde for forskelle i forventet levealder på tværs af uddannelsesniveauer/brancher.
- Dette medfører at en lærer kan forventet at få udbetalt ca. 45.000 kr. mere i pension fra ATP end et gennemsnitligt PenSam medlem

Forskellen i levealderen medfører en u hensigtsmæssig skævvridning i ATP udbetalingen

Uligheden kan "genbalanceres" ved at indføre en solidarisk udligningsmodel

Tak for jeres tid
Spørgsmål?